

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 avril 2006

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 14 janvier 1975 portant
le règlement de discipline des Forces armées
en vue de permettre l'accès à certains
mandats politiques

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 14 janvier 1975 portant
le règlement de discipline des forces armées
en vue de permettre l'accès à
certains mandats politiques

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 14 janvier 1975
portant le règlement de discipline des
Forces armées en vue de permettre
aux militaires d'exercer
des mandats politiques

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 14 janvier 1975 portant
le règlement de discipline des Forces armées
en ce qui concerne les droits politiques
des militaires

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA DÉFENSE NATIONALE
PAR
MME **Talbia BELHOUARI**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 april 2006

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 14 januari 1975
houdende het tuchtreglement van de
krijgsmacht met het oog op de toelating
tot bepaalde politieke mandaten

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 14 januari 1975
houdende het tuchtreglement van de
krijgsmacht met het oog op de toelating van
militairen tot bepaalde gemeentelijke
politieke mandaten

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 14 januari 1975
houdende het tuchtreglement van
de krijgsmacht met het oog
op de toelating van militairen tot de
uitoefening van politieke mandaten

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 14 januari 1975
houdende het tuchtreglement van de
krijgsmacht met betrekking tot de
politieke rechten van militairen

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Talbia BELHOUARI**

**Composition de la commission à la date du dépôt du rapport /
 Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag:
 Président/Voorzitter : Philippe Monfils**

A. — Titulaires / Vaste leden :

VLD : Stef Goris, Ingrid Meeus, Hilde Vautmans
 PS : Talbia Belhouari, Jean-Pol Henry, Yvon Harmegnies
 MR : Robert Denis, Daniel Ducarme, Philippe Monfils,
 sp.a-spirit : David Geerts, Dalila Douifi, Walter Muls
 CD&V : Pieter De Crem, Theo Kelchtermans
 Vlaams Belang : Staf Neel, Luc Sevenhans
 cdH : Brigitte Wiaux

B. — Suppléants / Plaatsvervangers :

Miguel Chevalier, Georges Lenssen, Hendrik Daems, Ludo Van Campenhout
 Mohammed Boukourna, André Frédéric, Alain Mathot, Patrick Moriau,
 François Bellot, Hervé Hasquin, Josée Lejeune, Jean-Pierre Malmendier
 Cemal Çavdarli, Jan Peeters, Koen T'Sijen, Inga Verhaert
 Roel Deseyn, Luc Goutry, Trees Pieters
 Nancy Caslo, Ortwin Depoortere, Bert Schoofs
 Benoît Drèze, Melchior Wathelet

cdH	: Centre démocrate Humaniste
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	: Front National
MR	: Mouvement Réformateur
N-VA	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
PS	: Parti socialiste
sp.a - spirit	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
Vlaams Belang	: Vlaams Belang
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
 QRVA : Questions et Réponses écrites
 CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
 CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
 CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
 PLEN : Séance plénière
 COM : Réunion de commission
 MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
 QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
 CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
 CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)
 CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
 PLEN : Plenum
 COM : Commissievergadering
 MOT : Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.deKamer.be
 e-mail : publicaties@deKamer.be

SOMMAIRE

I. Exposé introductif de Mme Hilde Vautmans, auteur principale de la proposition de loi n° 51 1809	4
II. Exposé de M. Luc Sevenhans, auteur principal de la proposition de loi n° 51 2151	6
III. Exposé de M. Pieter De Crem, auteur principal de la proposition de loi n° 51 1919	6
IV. Exposé de M. Patrick De Grootte, auteur de la proposition de loi n° 51 2176	7
V. Discussion générale	7
VI. Discussion des articles et votes	24

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Hilde Vautmans, hoofdindieners van het wetsvoorstel DOC 51 1809	4
II. Uiteenzetting van de heer Luc Sevenhans, hoofdindieners van het wetsvoorstel DOC 51 2151	6
III. Uiteenzetting van de heer Pieter De Crem, hoofdindieners van het wetsvoorstel DOC 51 1919	6
IV. Uiteenzetting van de heer Patrick De Grootte, indieners van het wetsvoorstel nr. 51 2176	7
V. Algemene bespreking	7
VI. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	24

Documents précédents :

Doc 51 1809/ (2004/2005) :

- 001 : Proposition de loi de Mmes Vautmans et Meeus et M. Goris.
- 002 à 005 : Amendements.
- 006 : Avis du Conseil d'État.
- 007 : Amendement.

Voir aussi:

- 009 : Texte adopté par la commission.

Doc 51 1919/ (2005/2006) :

- 001 : Proposition de loi de MM. Kelchtermans et De Crem.

Doc 51 2151/ (2005/2006) :

- 001 : Proposition de loi de MM. Sevenhans et Neel.

Doc 51 2176/ (2005/2006) :

- 001 : Proposition de loi de M. De Grootte.

Voorgaande documenten :

Doc 51 1809/ (2004/2005) :

- 001 : Wetsvoorstel van de dames Vautmans en Meeus en de heer Goris.
- 002 tot 005 : Amendementen.
- 006 : Advies van de Raad van State.
- 007 : Amendement.

Zie ook:

- 009 : Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 51 1919/ (2005/2006) :

- 001 : Wetsvoorstel van de heren Kelchtermans en De Crem.

Doc 51 2151/ (2005/2006) :

- 001 : Wetsvoorstel van de heren Sevenhans en Neel.

Doc 51 2176/ (2005/2006) :

- 001 : Wetsvoorstel van de heer De Grootte.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ces propositions de loi au cours de ses réunions des 11, 18 et 25 janvier et du 19 avril 2006.

La commission a décidé, au cours de sa réunion du 11 janvier 2006, de prendre comme base de discussion la proposition de loi n° 51 1809.

Au cours de sa réunion du 25 janvier, elle a décidé de demander au président de la Chambre des représentants de solliciter l'avis du Conseil d'État sur la proposition de loi n° 51 1809 et les amendements n°s 1 à 11, 51 et 434 (DOC 51 1809/001, 002, 003, 004 et 005).

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME HILDE VAUTMANS, AUTEUR PRINCIPALE DE LA PROPOSITION DE LOI DOC 51 1809/001

Mme Hilde Vautmans (VLD) souligne que le débat sur les droits politiques des militaires est déjà en cours depuis longtemps et que plusieurs propositions de loi ont déjà été déposées par le passé concernant cette matière (par exemple, la proposition de loi modifiant l'article 15 de la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des Forces armées et l'article 71 de la nouvelle loi communale, Doc. document Sénat 1-905/1 (1-3), 1995-1999), du sénateur Goris).

À cet égard, il y a également lieu d'attirer l'attention sur la politique menée au niveau de la Région flamande, qui vise à supprimer, dans la législation flamande, l'interdiction pour les militaires de devenir conseiller communal. Cet élément aura certainement pour effet d'accélérer la discussion au niveau fédéral et ouvre la perspective d'une adaptation de la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des Forces armées.

Depuis le dépôt de cette proposition de loi, en mai 2005, la situation a évolué et la concertation entre les partis de la majorité s'est concrétisée sous la forme d'une série d'amendements signés par les quatre groupes de la majorité. Il s'agit des amendements n°s 3 à 8 de Mmes Vautmans, Douifi et Ghene et de M. Monfils (DOC 51 1809/003). Ces amendements définissent les lignes de force d'un équilibre entre, d'une part, les droits politiques des militaires et, d'autre part, la projetabilité et la spécificité des Forces armées.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft onderhavige wetsvoorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 11, 18 en 25 januari, en 19 april 2006.

De commissie heeft tijdens haar vergadering van 11 januari 2006 beslist wetsvoorstel nr. 51 1809 als basis voor haar bespreking te nemen.

Op haar vergadering van 25 januari heeft zij beslist de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers te verzoeken het advies van de Raad van State te vragen over wetsvoorstel 51 1809 en de amendementen nrs. 1 tot 11, 51 en 434 (DOC 51 1809/001, 002, 003, 004 en 005).

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN MEVROUW HILDE VAUTMANS, HOOFDINDIENER VAN HET WETSVOORSTEL DOC 51 1809/001

Mevrouw Hilde Vautmans (VLD) wijst erop dat het debat over de politieke rechten van militairen reeds lang wordt gevoerd en er reeds verschillende wetsvoorstellen terzake in het verleden werden ingediend (bv. wetsvoorstel tot wijziging van artikel 15 van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de Krijgsmacht en van artikel 71 van de nieuwe gemeentewet, stuk Senaat 1-905 /1 (1-3), 1995-1999), van senator Goris).

In dit verband past het ook te wijzen op het beleid dat op het niveau van het Vlaams Gewest wordt gevoerd en dat erop gericht is in de Vlaamse wetgeving het verbod voor militairen om gemeenteraadslid te kunnen worden, op te heffen. Dit gegeven brengt de discussie op het federale niveau ongetwijfeld in een stroomversnelling en biedt uitzicht op een aanpassing van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de krijgsmacht.

Sinds de indiening van dit wetsvoorstel, in mei 2005, heeft een evolutie plaatsgevonden en heeft overleg tussen de meerderheidspartijen nadien concreet gestalte gekregen in een reeks amendementen die door de vier meerderheidsfracties werden ondertekend. Het betreft de amendementen nrs. 3 tot en met 8 van mevrouw Vautmans, mevrouw Douifi, mevrouw Ghene en de heer Monfils (DOC 51 1809/003). Hierbij worden de krijtlijnen uitgekend van een evenwicht tussen, enerzijds, de politieke rechten van de militairen, en, anderzijds, de inzetbaarheid en de specificiteit van de Krijgsmacht.

Conformément à l'amendement n° 3, tous les militaires peuvent se porter candidat à tous les mandats aux niveaux provincial et communal. Par rapport à la proposition de loi initiale, il n'y a plus de limitation pour les mandats de conseiller communal ou de conseiller de CPAS. Il est proposé qu'outre ces mandats, les militaires puissent également exercer les mandats de bourgmestre et de député permanent. Les militaires sont des citoyens à part entière de notre société et doivent dès lors pouvoir exercer pleinement leurs droits politiques.

L'amendement suivant (n° 4) introduit une série de conditions en la matière, car l'engagement des Forces armées ne peut en aucun cas être compromise. L'exercice d'un mandat local ne peut être une raison pour, par exemple, ne pas devoir partir en mission, ou pour se soustraire à certaines conditions inhérentes au statut de militaire. Ainsi, l'intéressé doit informer le ministre de la Défense de sa candidature douze mois avant les élections. Le candidat ne doit pas demander de permission, mais le ministre doit être mis au courant. Les militaires ne peuvent pas non plus être en formation: les jeunes militaires doivent d'abord se concentrer sur leur formation avant de pouvoir exercer un cumul. Une autre condition est que l'on ne peut se porter candidat pour un parti politique auquel la dotation publique a été retirée pour une raison autre que la perte de sièges, une condition essentielle dans un régime démocratique.

L'amendement n° 5 concerne les fonctions qu'exerce le militaire. Certaines fonctions militaires demandent en effet un tel engagement de la part de l'intéressé que ce dernier sera mis en congé politique durant l'exercice de son mandat. Le chef de corps détermine si le militaire exerce une des fonctions visées. La liste prévue par l'amendement doit être interprétée dans un sens restreint. L'objectif est d'attribuer un maximum de droits à un maximum de militaires. Parmi les fonctions visées figurent notamment une fonction de commandement, une fonction d'adjudant de corps, une fonction de chef de service au sein d'un état-major de niveau bataillon ou supérieur pour les officiers du département d'état-major opérations et entraînement, une fonction de garde exclusive ou encore une fonction à bord d'une unité navigante belge ou étrangère.

Les amendements suivants (nos 6 à 8) comprennent une série de modifications techniques de la législation afin de donner un fondement juridique à ce qui précède et de le rendre possible.

Ingevolge amendement nr. 3 kunnen alle militairen kandidaat zijn voor alle mandaten op provinciaal en gemeentelijk niveau. Er is, in vergelijking met het initiële wetsvoorstel, geen beperking meer tot gemeenteraadslid of OCMW-raadslid. Er wordt voorgesteld dat zij naast deze mandaten ook in aanmerking kunnen komen voor bijvoorbeeld de mandaten van burgemeester en bestendig gedeputeerde. Militairen zijn ten volle burgers van onze maatschappij en moeten dan ook ten volle hun politieke rechten kunnen uitoefenen.

Het volgende amendement nr. 4 voert een aantal voorwaarden in dienaangaande, omdat de inzetbaarheid van de Krijgsmacht in genendele in het gedrang mag komen. De uitoefening van een lokaal mandaat kan geen reden zijn om bijvoorbeeld niet op zending hoeven te vertrekken of om zich te onttrekken aan bepaalde condities die verbonden zijn aan het statuut van militair. Zo dient de betrokkene twaalf maanden voorafgaand aan de verkiezingen melding van zijn kandidatuur te maken aan de minister van Landsverdediging. De kandidaat hoeft geen toelating te vragen, maar de minister dient wel te worden geïnformeerd. Militairen mogen ook niet in opleiding zijn: jonge militairen dienen zich eerst op hun opleiding te concentreren alvorens zij kunnen cumuleren. Een volgende voorwaarde is dat men zich niet kan kandidaat stellen voor een politieke partij waarvan de openbare dotatie wordt ontnomen voor een andere reden dan het verlies van zetels, een essentiële voorwaarde in een democratisch staatsbestel.

Amendement nr. 5 heeft betrekking op de functies die de militair uitoefent. Sommige militaire functies vereisen immers een zodanige inzet van de persoon dat de betrokkene in politiek verlof zal worden gesteld tijdens de uitoefening van zijn mandaat. De korpsversterker stelt vast of de militair één van de bedoelde functies uitoefent. De in het amendement voorkomende lijst dient in beperkte zin te worden geïnterpreteerd. Het is de bedoeling een maximum aan rechten voor een maximum aan militairen toe te kennen. Onder bedoelde functies worden onder meer begrepen een commandofunctie, een functie van korpsadjudant, een functie van diensthoofd binnen een staf van het niveau van bataljon of hoger voor de officieren van het stafdepartement operaties en training, een functie van exclusief wachtpersoneel of een functie aan boord van een Belgische of buitenlandse vlootteenheid.

De volgende amendementen nrs. 6 tot 8 bevatten een aantal technische wijzigingen van de wetgeving om het voorgaande juridisch te onderbouwen en mogelijk te maken.

II. — EXPOSÉ DE M. LUC SEVENHANS, AUTEUR PRINCIPAL DE LA PROPOSITION DE LOI DOC 51 2151/001

M. Luc Sevenhans (Vlaams Belang) précise qu'il a également déposé une proposition de loi conjointement avec M. Neel, car il estime que la proposition initiale de Mme Vautmans et consorts a une portée trop limitée. Il peut souscrire dans une certaine mesure à plusieurs des arguments développés par l'intervenante précédente au sujet des amendements présentés.

L'évolution observée au niveau de la Région flamande fera que les militaires pourront être entièrement assimilés aux citoyens ordinaires. C'est d'ailleurs cette idée qui sous-tend les différentes propositions de loi.

L'interdiction faite aux militaires de se porter candidats pour un parti politique qui a été privé de sa dotation publique pour une raison autre que la perte de sièges soulève des questions. M. Sevenhans précise qu'à l'heure actuelle, son parti politique n'a toujours pas été condamné. Il est toutefois inadmissible qu'un parti spécifique soit visé en l'espèce. L'intervenant regrette que cette disposition ait été insérée dans le texte.

III. — EXPOSÉ DE M. PIETER DE CREM, AUTEUR PRINCIPAL DE LA PROPOSITION DE LOI DOC 51 1919/001

M. Pieter De Crem (CD&V) estime qu'il convient en l'espèce de limiter au maximum les cloisonnements et les entraves en ce qui concerne l'exercice des droits démocratiques. L'intervenant a toutefois le sentiment que l'on souhaite adopter une législation très limitée dès le début. Différents aspects, comme les possibilités offertes aux militaires en formation, devront en tout état de cause être explicités.

La question essentielle est toutefois de savoir si les dispositions relatives au droit d'éligibilité s'appliqueront à l'ensemble du territoire de manière identique. En effet, en Belgique, les Forces armées relèvent toujours du fédéral mais – depuis les accords du Lambermont – les régions ont reçu une série de compétences concernant les communes. Il y a dès lors lieu d'assurer l'uniformité, en ce compris une interprétation identique de la réglementation au sein des trois régions. Selon l'intervenant, il se recommande d'organiser une concertation avec les régions en la matière.

II. — UITEENZETTING VAN DE HEER LUC SEVENHANS HOOFDINDIENER VAN HET WETSVOORSTEL DOC 51 2151/001

De heer Luc Sevenhans (Vlaams Belang) verduidelijkt dat hij, samen met de heer Neel, ook een wetsvoorstel heeft ingediend omdat de draagwijdte van het initiële wetsvoorstel van mevrouw Vautmans c.s. te beperkt is. Bepaalde van de door de vorige spreker ontwikkelde argumenten over de ingediende amendementen kunnen in zekere mate worden bijgetreden.

De evolutie op het niveau van het Vlaams gewest zal ertoe leiden dat de militair volledig met de gewone burger zal gelijk kunnen worden gesteld. Dit is overigens de onderliggende idee van de verschillende wetsvoorstellen.

De voorwaarde dat de militair zich niet kandidaat kan stellen voor een politieke partij waarvan de openbare dotatie wordt ontnomen voor een andere reden dan het verlies van zetels, roept vragen op. De politieke partij waartoe de heer Sevenhans behoort is tot op heden nog steeds niet veroordeeld, preciseert hij. Het is evenwel niet behoorlijk dat één specifieke partij zou worden geviséerd. Hij betreurt het dat deze bepaling werd opgenomen in de tekst.

III. — UITEENZETTING VAN DE HEER PIETER DE CREM HOOFDINDIENER VAN HET WETSVOORSTEL DOC 51 1919/001

De heer Pieter De Crem (CD&V) meent dat het in deze aangelegenheid past dat er zo weinig mogelijk beschotten en belemmeringen worden ingevoerd bij de uitoefening van de democratische rechten. De spreker heeft wel de indruk dat men een wetgeving wil uitvaardigen die reeds van bij het begin in belangrijke mate wordt beperkt. Verschillende aspecten behoeven in elk geval nog toelichting zoals de mogelijkheden van de militairen in opleiding.

Essentieel is echter de vraag of de bepalingen in verband met het passief kiesrecht over het ganse grondgebied in dezelfde mate zullen worden toegepast. In België is de Krijgsmacht immers nog federaal, maar vallen – sedert de Lambermontakkoorden – een aantal bevoegdheden inzake gemeenten onder de gewesten. Er is bijgevolg nood aan eenduidigheid met inbegrip van een gelijke interpretatie van de regeling in de drie gewesten. Volgens de spreker is het aangewezen om terzake een overleg te organiseren met de gewesten.

Cette concertation permettra d'ailleurs aussi de remédier aux problèmes liés au rôle linguistique. L'intervenant évoque les problèmes qui peuvent se poser au cas où un militaire du rôle linguistique néerlandais, en service actif dans la partie francophone du pays, se porterait candidat là-bas. L'absence de concertation risque de compromettre l'application pratique de l'ensemble de la réglementation.

Par le passé, son parti a également déjà pris des initiatives dans ce sens.

M. Philippe Monfils (MR), président, ajoute que c'est le ministre de la Défense qui apprécie si l'engagement politique du militaire empêche ou non ce dernier de respecter ses devoirs. Une telle décision ministérielle peut toujours faire l'objet d'un recours en annulation auprès du Conseil d'État.

IV. — EXPOSÉ DE M. PATRICK DE GROOTE, AUTEUR DE LA PROPOSITION DE LOI DOC 51 2176/001

M. Patrick De Groot (N-VA) renvoie aux développements de sa proposition de loi. Il propose de permettre aux militaires de se porter candidats à toutes les élections et de siéger éventuellement comme élus. Il se réjouit que la proposition de loi initiale, qui visait exclusivement l'accès à certains mandats politiques soit élargie (cf. amendements n°s 1 à 8). Il espère que les droits des militaires seront pleinement garantis lors de l'adoption de la proposition de loi. Tant en Flandre qu'en Wallonie, un large consensus s'est dégagé en faveur d'une participation aussi large que possible des citoyens au processus décisionnel démocratique.

V. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Stef Goris (VLD) souligne que le dossier à l'examen, qui est particulièrement complexe et occupe la commission depuis longtemps déjà, trouve enfin son aboutissement.

Les amendements reprennent le schéma de la proposition de loi initiale, en y ajoutant que les militaires peuvent également se porter candidats au conseil provincial et qu'ils peuvent exercer des mandats exécutifs. Il est essentiel que tous les militaires puissent se porter candidats, moyennant le respect d'une série de restrictions. L'intervenant ne partage pas le point de vue de M. de Crem, selon lequel les militaires en cours de formation devraient également pouvoir être candidats. Il

Dit zal overigens ook problemen in verband met de taalrol verhelpen. De spreker verwijst naar problemen die zich kunnen stellen wanneer een militair, van de Nederlandse taalrol, in actieve dienst in het Franstalige landsgedeelte, zich daar kandidaat zou stellen. Zonder overleg bestaat het risico dat de hele regeling in de praktijk niet toepasbaar zou blijken te zijn.

In het verleden werden ook door zijn partij reeds initiatieven genomen in deze richting.

De heer Philippe Monfils (MR), voorzitter, voegt daaraan toe dat het de minister van Landsverdediging is die oordeelt of het politiek engagement van de militair voor gevolg heeft dat de militair zijn plichten al dan niet kan nakomen. Tegen dergelijke ministeriële beslissing staat steeds een annulatieberoep open bij de Raad van State.

IV. — UITEENZETTING VAN DE HEER PATRICK DE GROOTE INDIENER VAN HET WETSVOOR- STEL DOC 51 2176/001

De heer Patrick De Groot (N-VA) verwijst naar de toelichting bij zijn wetsvoorstel. Hij stelt voor de militairen de mogelijkheid te verlenen zich kandidaat te stellen bij alle verkiezingen en eventueel zitting te hebben als verkozenen. Het is positief dat het oorspronkelijk wetsvoorstel waarin men enkel het toelaten van bepaalde politieke mandaten beoogde, wordt uitgebreid (cf. amendementen nrs. 1 tot 8). Hopelijk worden de rechten van de militairen maximaal gewaarborgd bij de aanneming van het wetsvoorstel. Zowel in Vlaanderen als in Wallonië heerst er een brede consensus om zoveel mogelijk burgers aan de democratische besluitvorming te laten deelnemen.

V. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Stef Goris (VLD) onderstreept dat het om een lang aanslepend en bijzonder moeilijk dossier gaat dat thans tot een goed einde wordt gebracht.

De amendementen bouwen verder op het stramien van het initiële wetsvoorstel maar voegen eraan toe dat militairen zich ook voor de provincieraad kandidaat mogen stellen alsook dat zij uitvoerende mandaten kunnen opnemen. Essentieel is dat alle militairen kandidaat kunnen zijn, mits het respecteren van een aantal beperkingen. Spreker is het niet eens met de heer de Crem die stelt dat ook de militairen in opleiding kandidaat zouden mogen zijn. Dit lijkt bijzonder moeilijk. Het

s'agit non seulement d'un groupe relativement restreint, mais une formation militaire requiert une présence et un investissement permanents. Cette exception est donc logique et légitime.

La règle est que, si l'intéressé est soumis à des restrictions, il ne peut exercer le mandat, à moins qu'il ne prenne un congé politique. Une procédure de recours est prévue. En dernière instance, il appartient au ministre de la Défense de statuer. L'intéressé n'est donc pas exclu *a priori*. La possibilité de recours auprès du ministre est importante car les relations personnelles entre un militaire et son supérieur hiérarchique peuvent constituer, dans certains cas, une simple obstruction.

À l'évidence, il s'agira de mettre en balance les intérêts des Forces armées (capacité de mobilisation) et le mandat de l'intéressé (qui peut, par exemple, faire partie d'une unité de combat). En l'occurrence, il convient de trouver un équilibre.

Le rôle linguistique n'a pas la moindre importance dans ce dossier, dans la mesure où il ne constitue pas un critère pertinent pour la candidature à un mandat politique. La condition de la résidence, en revanche, est déterminante: le candidat doit être résident depuis trois mois dans la commune où il souhaite se présenter.

Pour l'intervenant, la proposition d'organiser une concertation avec les régions paraît uniquement inspirée par la volonté de faire traîner les choses. La majorité entend cependant élaborer cette législation le plus rapidement possible, de manière à ce qu'elle puisse encore être appliquée aux prochaines élections communales et provinciales. Le but est de donner pour la première fois aux militaires l'opportunité de participer à ces élections en tant que citoyens à part entière.

Mme Dalila Douifi (sp.a-spirit) estime que la proposition de loi à l'examen et les amendements concrétisent la volonté de la majorité de permettre aux militaires d'exercer pleinement leurs droits politiques. Dans la perspective des prochaines élections communales, les travaux se sont évidemment accélérés. Le débat politique qui a été mené sur ce point a permis de constater que si l'on veut étendre au maximum les droits politiques pour les militaires, il y a lieu de tenir compte de bon nombre d'aspects spécifiques de cette profession et du département. Il n'a pas été facile, dès lors, de trouver un bon équilibre.

L'intervenante s'enorgueillit dès lors de ce que l'accord conclu au sein de la majorité poursuit deux objectifs principaux : d'une part, une extension maximale des droits politiques pour les militaires, et, d'autre part, le

gaat niet alleen om een relatief kleine groep, maar een militaire opleiding vergt een permanente aanwezigheid en inzet. Deze uitzondering is dan ook logisch en gerechtvaardigd.

De regel is dat, indien de betrokkene onder de uitzonderingen valt, hij het mandaat niet kan opnemen tenzij hij politiek verlof neemt. Een beroepsprocedure is voorzien. De minister van Landsverdediging beslist tenslotte in laatste instantie. De betrokkene is bijgevolg *a priori* niet uitgesloten. De beroepsmogelijkheid bij de minister is van belang omdat de persoonlijke relaties tussen een militair en zijn chef in sommige gevallen juist een obstructie kunnen zijn.

Het betreft uiteraard steeds een afweging van het belang van de Krijgsmacht (inzetbaarheid) tegenover het mandaat van de betrokkene (die bijvoorbeeld deel kan uitmaken van een gevechtseenheid). Het komt er op neer in deze een evenwicht te vinden.

De taalrol speelt in deze aangelegenheid geen enkele rol omdat zij niet relevant is voor de kandidaatstelling voor een politiek mandaat. De verblijfsvoorwaarde daarentegen wel: men dient drie maanden woonachtig zijn in de gemeente waarin men kandidaat wil zijn.

Het voorstel overleg te plegen met de gewesten lijkt voor de spreker enkel ingegeven te zijn door de bedoeling dit op de lange baan te schuiven. De meerderheid wil deze wetgeving echter zo snel mogelijk tot stand brengen zodat zij nog van toepassing kan zijn op de komende gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen. Het is de bedoeling de militairen voor de eerste maal de kans te geven aan deze verkiezingen deel te nemen als volwaardige burgers.

Volgens *mevrouw Dalila Douifi (sp.a-spirit)* geven dit wetsvoorstel en de amendementen concreet gestalte aan de bedoeling van de meerderheid werk te maken van de volwaardige uitoefening van de politieke rechten door militairen. In het licht van de nakende gemeenteraadsverkiezingen is dit uiteraard in een stroomversnelling gekomen. Tijdens het politiek debat daarover is vastgesteld dat als men de politieke rechten maximaal wil uitbreiden voor de militairen, rekening dient te worden gehouden met heel wat specifieke aspecten van het beroep en het departement. Het was dan ook niet gemakkelijk een goed evenwicht te vinden.

De spreekster is dan ook trots dat de overeenkomst onder de meerderheid twee hoofddoelstellingen heeft: enerzijds, een maximale uitbreiding van de politieke rechten voor de militairen, én, anderzijds, het behoud

maintien de l'opérationnalité et de l'intégrité de l'armée. À cet égard, Mme Douifi reconnaît également que le département de la Défense lui-même a lui aussi apporté son soutien à l'élaboration de la proposition. Elle renvoie à cet égard à une étude de l'Institut Royal Supérieur de Défense sur les droits politiques et syndicaux des militaires des armées européennes de l'Otan et sur leur incidence sur l'opérationnalité, qui s'avère être le grand défi. Les armées néerlandaise et française font figure d'exemples en l'occurrence. Les amendements de la majorité s'en inspirent fortement. Dans les deux pays, cela ne pose manifestement aucun problème.

En réponse aux plaidoyers en faveur d'une portée encore plus large, l'intervenante fait observer qu'en comparaison avec la proposition initiale, le texte actuellement à l'examen propose d'étendre la mesure aux conseils provinciaux et aux mandats exécutifs.

M. Robert Denis (MR) se réjouit également que l'autorisation faite aux militaires de participer à la vie politique fasse l'unanimité. Il insiste, lui aussi, pour que le dossier soit traité rapidement, compte tenu de l'imminence des élections communales et provinciales de 2006. Comme l'a bien souligné l'intervenante précédente, les deux objectifs poursuivis sont les suivants : permettre l'exercice de droits politiques et assurer le bon fonctionnement de l'armée.

M. Denis demande des précisions quant au nouveau texte de l'article 15, § 2, de la loi du 14 janvier 1975, portant le règlement de discipline des Forces armées, texte proposé dans l'amendement n° 3, et qui semble contenir une contradiction. En vertu de la disposition proposée, « les militaires du cadre actif qui satisfont aux conditions fixées à l'article 15bis, alinéa 1er, peuvent, en dehors des périodes pendant lesquelles des prestations au sein des Forces armées sont fournies, se porter candidat aux mandats provinciaux et communaux belges suivants et les exercer ». Cette formulation semble impliquer qu'un militaire ne peut se porter candidat que lorsqu'il est en congé (en dehors des périodes pendant lesquelles des prestations au sein des Forces armées sont fournies).

Il est logique qu'un congé de ce type soit requis pour exercer un mandat, mais pas pour se porter candidat. Le fait de se porter candidat et d'être élu ne débouchent en effet pas toujours sur un mandat exécutif. Tel qu'il est formulé, le texte ne permet pas, d'après lui, à quelqu'un d'être candidat à un mandat de conseiller provincial, par exemple, s'il ne se trouve pas en dehors d'une période pendant laquelle des prestations au sein des

van de werkbaarheid en de integriteit van het leger. Hierbij erkent mevrouw Douifi tevens dat ook vanuit het departement van Landsverdediging zelf de voorbereiding van het voorstel werd ondersteund. Zij verwijst hierbij naar een studie van het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie over syndicale en politieke rechten van de militairen van de Europese Navo-legers en de invloed ervan op de operationaliteit, wat dé grote uitdaging is. Het Nederlands en het Frans leger gelden hier als voorbeelden. De meerderheidsamendementen sluiten hierbij dicht aan. In beide landen stelt dit blijkbaar geen problemen.

In antwoord op de pleidooien voor een nog ruimere draagwijdte merkt de spreekster op dat in vergelijking met het oorspronkelijk voorgestelde, er thans een uitbreiding tot de provincieraden en tot uitvoerende mandaten wordt voorgelegd.

De heer Robert Denis (MR) verheugt zich eveneens over de eensgezindheid om militairen toe te laten aan het politieke leven deel te nemen. Ook hij is voorstander van een spoedige afhandeling van het dossier gelet op de nakende gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2006. Zoals de vorige spreekster goed heeft aangegeven, worden twee doelstellingen nagestreefd: de mogelijkheid tot uitoefening van politieke rechten én de verzekering van een ongehinderd functioneren van het leger.

De heer Denis vraagt om precisering van de bij amendement nr. 3 voorgestelde nieuwe tekst van artikel 15, § 2, van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de Krijgsmacht, die een tegenstrijdigheid lijkt te bevatten. Luidens de voorgestelde bepaling « kunnen militairen van het actief kader die voldoen aan de in artikel 15bis, eerste lid, bepaalde voorwaarden, *buiten de periodes waarin prestaties in de schoot van de Krijgsmacht worden geleverd*, zich evenwel kandidaat stellen voor de volgende Belgische provinciale en gemeentelijke mandaten en deze uitoefenen ». Deze formulering lijkt voor gevolg te hebben dat de militair zich enkel kandidaat kan stellen wanneer hij met verlof is (*buiten de periodes waarin prestaties in de schoot van de Krijgsmacht worden geleverd*).

Dat dergelijk verlof wordt opgelegd voor de uitoefening van het mandaat is logisch, maar niet voor de kandidaatstelling. Een kandidaatstelling én een verkiezing leiden immers niet steeds tot een uitvoerend mandaat. Zoals de tekst is opgesteld laat hij, volgens hem, niet toe dat iemand kandidaat is voor bijvoorbeeld het mandaat van provincieraadslid indien hij zich niet buiten een periode bevindt waarin prestaties in de schoot van de

Forces armées sont fournies. Si c'est le cas, le texte est contraire à l'objectif poursuivi.

M. Luc Sevenhans (Vlaams belang) s'interroge quant à l'obligation d'informer au préalable le ministre de l'intention de se porter candidat. Il ne voit pas l'utilité d'une telle obligation, contrairement aux obligations auxquelles un candidat élu est tenu. L'obligation d'information portant uniquement sur la candidature ne lui semble pas indiquée, les fonctionnaires civils n'ayant pas non plus une telle obligation.

M. Goris souligne qu'un employeur privé peut également demander à ses travailleurs de lui signaler leur candidature.

M. Sevenhans poursuit avec la discussion du point 3° du nouvel article 15bis, proposé, de la loi du 14 janvier 1975, en vertu duquel le candidat ne peut représenter un parti politique ayant été privé de sa dotation publique pour une raison autre que la perte de sièges.

Il considère que cette disposition est manifestement dirigée contre son parti. Il est frappant de constater, à cet égard, qu'il n'est pas question de condamnation pour racisme. Lorsqu'un parti se voit privé de sa dotation pour l'une ou l'autre raison, pour une durée de trois mois par exemple, est-il dès lors interdit, une fois pour toutes, de se porter candidat pour ce parti? Comment ce critère sera-t-il interprété et comment sera-t-il mis en œuvre dans la pratique? Un policier, par exemple, peut-il être candidat pour un tel parti, alors qu'un militaire, qui exerce une fonction somme toute comparable, ne pourrait l'être? Il déplore que cette disposition vise son parti et plaide en faveur d'un traitement équitable de tous les partis politiques.

M. Theo Kelchtermans (CD&V) met l'accent sur la nécessité d'une poursuite de la concertation entre les différents groupes politiques.

M. Philippe Monfils (MR), président, fait observer qu'une éventuelle concertation avec les régions peut engendrer un retard considérable. Qui plus est, la Flandre n'a jamais demandé de concertation avec le fédéral en vue de régler par décret une série de compétences liées aux niveaux de pouvoir communal ou provincial. En ce qui concerne l'exercice des droits politiques des militaires, les compétences sont en effet réparties entre les niveaux de pouvoir régional et fédéral pour ce qui est de la candidature et des incompatibilités.

Krijgsmacht worden geleverd. Indien dit het geval is schiet de tekst zijn doel voorbij.

De heer Luc Sevenhans (Vlaams Belang) heeft vragen bij de verplichting om de minister voorafgaandelijk te informeren over de intentie om zich kandidaat te stellen. Hij ziet er het nut niet van in, in tegenstelling tot de verplichtingen die ontstaan nadat men is verkozen. De meldingsplicht in verband met de kandidaatstelling alleen lijkt hem niet aangewezen. Burgerambtenaren zijn dit ook niet verplicht.

De heer Goris wijst erop dat een privé werkgever ook kan vragen dat een werknemer hem meldt dat hij zich kandidaat stelt.

De heer Sevenhans vervolgt met de bespreking van het punt 3° van het nieuw voorgesteld artikel 15bis van de wet van 14 januari 1975 op grond waarvan de kandidaat geen politieke partij mag vertegenwoordigen aan wie de openbare dotatie wordt ontnomen voor een andere reden dan het verlies van zetels.

Hij meent dat dit duidelijk tegen zijn partij is gericht. Opmerkelijk is dat hier niet het criterium van een veroordeling wegens racisme wordt gehanteerd. Wanneer een partij haar dotatie om een of andere reden wordt ontnomen, voor bijvoorbeeld een duur van drie maanden, is het dan voor eens en voor altijd verboden om zich voor die partij kandidaat te stellen? Hoe zal dit criterium worden geïnterpreteerd en hoe wordt het in de praktijk uitgevoerd? Een politiemans kan bijvoorbeeld wel voor zulke partij kandidaat zijn, terwijl een militair, met een toch enigszins vergelijkbare functie, niet? Hij betreurt het dat deze bepaling in de richting van zijn fractie is geschreven en pleit voor een gelijke behandeling van alle politieke partijen.

De heer Theo Kelchtermans (CD&V) benadrukt de noodzaak van verder overleg onder de verschillende fracties.

De heer Philippe Monfils (MR), voorzitter, wijst erop dat eventueel overleg met de gewesten tot een behoorlijke vertraging aanleiding kan geven. Bovendien heeft Vlaanderen nooit om overleg gevraagd met het federale niveau met het oog op de decretale regeling van een aantal bevoegdheden in verband met het gemeentelijke of provinciale bestuursniveau. Wat de uitoefening van de politieke rechten der militairen betreft zijn de bevoegdheden immers, wat het aspect van de kandidaatstelling en de onverenigbaarheden betreft, verdeeld tussen het gewestelijk en het federaal overheidsniveau.

M. André Flahaut, ministre de la Défense, reconnaît qu'au début, lors du dépôt de la proposition de loi, il s'inquiétait, dans une certaine mesure, des conséquences d'une telle proposition sur le fonctionnement de son département. Donner au personnel la possibilité d'exercer un mandat local s'inscrit bien dans la reconnaissance à part entière des droits civiques des militaires.

Il a fait réaliser une étude de la situation en ce domaine dans les autres pays européens. Dans l'optique de la construction d'une défense européenne, il est important que les droits et devoirs des militaires soient harmonisés le plus possible. Il ressort de l'étude à laquelle s'est référée Mme Douifi que ce droit existe effectivement dans beaucoup de pays ou qu'une évolution s'est produite en ce sens.

La principale préoccupation réside cependant dans le fait que le département doit pouvoir continuer à fonctionner. Le métier de militaire est particulier et s'accompagne d'obligations spécifiques qui entraînent parfois de très longues absences dues, par exemple, à une participation à des missions à l'étranger. Il faut en tout état de cause tenir compte de cette réalité. Il y a une nette distinction entre, d'une part, se porter candidat et, d'autre part, occuper après l'élection un mandat exécutif requérant une présence quasiment permanente ou, du moins, la présence dans le pays.

Les amendements proposés fixent non seulement le principe mais définissent aussi le mode d'exercice de ce droit, les conditions à remplir pour ce faire, etc. Cette initiative est une nouvelle étape dans la voie d'une armée davantage intégrée dans la société civile.

En réponse à M. Denis, *Mme Hilde Vautmans (VLD)* précise que la disposition visée de l'article 15, § 2, ne signifie nullement que les militaires concernés doivent être en congé. Elle signifie simplement qu'ils ne peuvent pas faire campagne dans l'enceinte de la caserne. Par «en service» on entend ici être au travail, prester ses heures de service. Il est interdit de faire campagne dans l'enceinte de la caserne à ce moment-là.

M. Denis indique qu'en tout état de cause, il y a lieu de préciser ce que l'on entend par «se porter candidat», tel que le mentionne le texte de l'amendement n° 3. Selon lui, «se porter candidat» signifie, entre autres, que l'on remplit les conditions et les formalités liées à la candidature. Cela n'équivaut cependant pas à «mener campagne». Si c'est cette dernière acception qui est visée, il convient de le formuler mieux et plus explicitement dans le texte. Bien que, de toute évidence, on ne

De heer André Flahaut, minister van Landsverdediging, erkent dat hij in het begin bij het indienen van het wetsvoorstel in zekere mate ongerust was over de gevolgen van een dergelijk voorstel voor de functionering van zijn departement. Het personeel de mogelijkheid bieden een lokaal mandaat uit te oefenen kadert wel in het volwaardig erkennen van de burgerrechten van de militairen.

Hij heeft laten nagaan hoe de toestand zich op dit gebied voordoet in de andere Europese landen. Gelet op de constructie van een Europese defensie is het van belang dat de rechten en plichten van militairen zoveel als mogelijk op elkaar worden afgestemd. Uit de studie waarnaar mevrouw Douifi heeft verwezen is gebleken dat in tal van landen dit recht daadwerkelijk bestaat of dat er een evolutie in die zin heeft plaatsgehad.

De grootste bezorgdheid is evenwel dat het departement moet kunnen blijven functioneren. Het beroep van militair is bijzonder van aard met specifieke verplichtingen die soms zeer lange afwezigheden meebrengen voor bijvoorbeeld de deelname aan buitenlandse zendingen. Hiermee moet in elk geval rekening worden gehouden. Er is een duidelijk verschil tussen, enerzijds, zich kandidaat stellen, en, anderzijds, na verkiezing desgevallend in beslag worden genomen door een uitvoerend mandaat dat een quasi permanente aanwezigheid vraagt, of tenminste een aanwezigheid in het land.

De voorgestelde amendementen leggen niet alleen het principe duidelijk vast, maar bepalen tevens op welke wijze het recht kan worden uitgeoefend tegen welke voorwaarden enz. Dit initiatief komt neer op een nieuwe stap in een meer in de burgermaatschappij geïntegreerd leger.

Mevrouw Hilde Vautmans (VLD) preciseert, in antwoord op de heer Denis, dat de desbetreffende bepaling uit het artikel 15, § 2, helemaal niet betekent dat de betrokken militairen op verlof moeten zijn. Het betekent enkel dat zij geen campagne kunnen voeren binnen de kazerne. Met «in dienst zijn» wordt hier bedoeld op het werk zijn, zijn diensturen volbrengen. Op dat ogenblik mag geen campagne in de kazerne worden gevoerd.

De heer Denis wijst erop dat in elk geval duidelijk moet zijn wat wordt verstaan onder «zich kandidaat stellen» zoals het voorkomt in de tekst van het amendement nr. 3. Zich kandidaat stellen komt er volgens hem op neer dat men onder meer de voorwaarden en de formaliteiten vervult verbonden aan het kandidaat zijn. Het is echter niet gelijk te stellen met «campagne voeren». Als dit laatste bedoeld wordt, dient dit beter en explicieter in de tekst tot uitdrukking te komen. Het is

puisse mener campagne au sein de la caserne durant les heures de service, cette disposition doit figurer clairement dans le texte de loi.

M. Kelchtermans ajoute qu'il n'est pas favorable à une concertation avec les régions, concertation qui serait d'ailleurs en partie dépassée par des initiatives propres que celles-ci ont déjà prises.

*
* *

M. Gerolf Annemans (Vlaams Belang) renvoie à la condition, insérée par l'amendement n° 4 (DOC 51 1809/004), selon laquelle le candidat ne peut représenter aucun parti politique auquel la dotation publique a été retirée pour une raison autre que la perte de sièges. Il relève, en l'occurrence, une différence avec le texte français («*wordt ontnomen*» en néerlandais, soit «est retirée»). La portée de cette disposition est, selon *M. Annemans*, fondamentalement contraire aux règles qui garantissent la protection des droits fondamentaux, fixées dans la Constitution et dans diverses conventions internationales. Bien que son parti souscrive au principe proposé, qui vise à autoriser l'accès des militaires à des mandats politiques, la disposition susvisée est inadmissible car elle équivaut à une interdiction de parti.

Qui plus est, les amendements de la majorité soulèvent de nombreuses questions concernant, entre autres, la qualification juridique de la condition inspirée de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, et la signification exacte des mots «*auquel la dotation publique a été retirée*». S'agit-il de partis qui ont, au cours de leur histoire, perdu leur dotation (l'intervenant songe, en l'espèce, au PS), de partis qui font l'objet d'une plainte ou ne s'agit-il que de personnes qui se portent candidates au cours de la période durant laquelle le parti est sanctionné sur le plan du financement des partis à la suite d'un arrêt du Conseil d'État ?

Mme Hilde Vautmans (VLD) fait observer que sa proposition de loi a fait l'objet d'une concertation approfondie au sein des partis de la majorité et qu'elle offre de larges possibilités aux militaires. Des restrictions ont effectivement été apportées, mais celles-ci visent à garantir l'opérationnalité des Forces armées.

M. Annemans demande si *Mme Vautmans* est disposée à supprimer la disposition précitée de l'amendement n° 4, étant donné qu'elle n'a aucun rapport avec le droit

evident dat tijdens de diensturen geen campagne in de kazerne kan worden gevoerd, maar dit moet dan duidelijk in de wettekst opgenomen zijn.

De heer Kelchtermans voegt daaraan toe dat hij geen voorstander is van een overleg met de gewesten. Dit is overigens gedeeltelijk achterhaald door eigen initiatieven die zij al hebben ontwikkeld.

*
* *

De heer Gerolf Annemans (Vlaams Belang) verwijst naar de bij amendement nr. 4 (DOC 51 1809/004) ingevoerde voorwaarde dat de kandidaat geen politieke partij mag vertegenwoordigen aan wie de openbare dotatie wordt ontnomen voor een andere reden dan het verlies van zetels, waarin hij een verschil met de Franse tekst vaststelt («*a été retirée*»). De draagwijdte van die bepaling is volgens de heer *Annemans* fundamenteel in strijd met de regels die de bescherming van de grondrechten waarborgen, zoals vastgelegd in de Grondwet en verschillende internationale verdragen. Niettegenstaande zijn fractie akkoord gaat met het voorgestelde principe om militairen tot politieke mandaten toe te laten, is de voornoemde bepaling onaanvaardbaar omdat zij neerkomt op een partijverbod.

Bovendien doen de meerderheidsamendementen tal van vragen rijzen onder meer betreffende de juridische kwalificering van de voorwaarde die geïnspireerd is op de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van politieke partijen, en over de juiste betekenis van de woorden «aan wie de openbare dotatie wordt ontnomen». Worden partijen bedoeld die ooit eens hun dotatie hebben verloren (de spreker denkt hierbij aan de PS), gaat het om partijen tegen wie een klacht loopt, of gaat het enkel maar om personen die zich kandidaat stellen in de loop van de periode waarin de partij is gesanctioneerd inzake partijfinanciering als gevolg van een arrest van de Raad van State?

Mevrouw Hilde Vautmans (VLD) wijst erop dat over haar wetsvoorstel uitvoerig overleg heeft plaatsgehad in de schoot van de meerderheidspartijen en het ruime mogelijkheden biedt voor de militairen. Er zijn inderdaad beperkingen opgenomen maar die hebben betrekking op het waarborgen van de operationeleiteit van de Krijgsmacht.

De heer Annemans vraagt of mevrouw *Vautmans* bereid is de voornoemde bepaling uit amendement nr. 4 weg te laten omdat zij geen uitstaans heeft met het

des militaires de participer aux élections en tant que candidats mais procède plutôt d'une volonté politique de la majorité. En ordre subsidiaire, il demande l'avis du Conseil d'État sur ces amendements de la majorité. La réglementation du droit d'éligibilité de personnes qui veulent se présenter comme candidats pour le *Vlaams Belang* ne doit pas être examinée en commission de la Défense, étant donné qu'elle a une portée plus large que l'accès des militaires à des mandats politiques.

M. Théo Kelchtermans (CD&V) précise que son groupe et lui-même peuvent souscrire à l'idée de base de la proposition de loi dont le champ d'application est élargi. Il estime cependant que la disposition précitée proposée par le biais de l'amendement n° 4 n'a pas sa place dans un débat sur la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des Forces armées. Il s'agit d'un débat d'ordre politique général concernant les règles en vigueur lors d'élections. *M. Patrick De Groote (N-VA)* se rallie totalement aux propos de l'intervenant précédent.

M. Francis Van den Eynde (Vlaams Belang) souligne l'importance du débat pour la démocratie et, plus particulièrement, de la question de savoir si les militaires ont en l'espèce les mêmes droits et les mêmes devoirs que les autres citoyens.

L'interdiction faite aux militaires d'exercer des activités politiques est très ancienne et remonte loin dans l'histoire. Elle était fondée sur la crainte d'une confusion entre le pouvoir militaire (le seul pouvoir armé dans une nation) et le pouvoir politique. Dans l'histoire, les exemples d'élimination de la démocratie par les armes sont légion. À notre époque aussi, on trouve différents exemples de dictatures.

Le fait qu'il peut être demandé aux militaires de participer à des opérations dans lesquelles ils risquent leur propre vie constitue déjà une raison suffisante de leur accorder les mêmes droits qu'à ceux pour qui ils mettent leur vie en jeu. Tel était probablement l'intention sous-jacente des auteurs. Une fois ce principe accepté, il doit cependant être appliqué de la manière la plus complète et la plus démocratique possible.

Il convient de ne pas confondre certains aspects. Le règlement militaire ne vise pas le fonctionnement de la démocratie. Il a pour unique but de maintenir la discipline dans les rangs afin que les ordres soient suivis de manière inconditionnelle. Cela relève de l'essence même de l'armée. La condition prévue par l'amendement n° 4 (DOC 51 1809/004) selon laquelle le candidat ne peut représenter aucun parti politique auquel la dotation pu-

recht van de militairen om als kandidaat mee te doen aan de verkiezingen, maar eerder een partijpolitieke bedoeling van de meerderheid dient. In subsidiaire orde vraagt hij het advies van de Raad van State over deze amendementen van de meerderheid. De regeling van het verkiesbaarheidsrecht van personen die voor het *Vlaams Belang* willen opkomen hoort niet in de commissie voor de Landsverdediging te worden besproken omdat het een ruimer opzet heeft dan het toelaten van militairen tot politieke mandaten.

De heer Theo Kelchtermans (CD&V) stelt dat hij en zijn fractie zich kunnen scharen achter de basisidee van het wetsvoorstel waarvan het toepassingsgebied wordt verruimd. Hij vindt echter dat de voornoemde bepaling die bij amendement nr. 4 wordt voorgesteld eigenlijk niet thuishoort in een debat over de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de Krijgsmacht. Het betreft een debat van algemene politieke orde met betrekking tot de regels geldend bij verkiezingen. *De heer Patrick De Groote (N-VA)* sluit zich ten volle bij de vorige spreker aan.

De heer Francis Van den Eynde (Vlaams Belang) wijst op het belang van het debat voor de democratie en meer in het bijzonder van de vraag of militairen hierin dezelfde rechten en plichten hebben als andere burgers.

Het verbod inzake politieke activiteiten opgelegd aan militairen is zeer oud en gaat terug tot ver in de geschiedenis. De vrees van vermenging tussen de militaire macht (de enige gewapende macht in een natie) en de politieke lag daaraan ten grondslag. In de geschiedenis zijn talrijke voorbeelden van de uitschakeling van de democratie met de wapens. Ook in de huidige tijd zijn er verschillende voorbeelden van dictaturen.

Het feit dat militairen kan worden gevraagd om deel te nemen aan operaties die een risico voor het eigen leven inhouden, is al voldoende rechtvaardiging om hen dezelfde rechten toe te kennen als diegenen voor wie zij hun leven op het spel zetten. Dit is waarschijnlijk de achterliggende bedoeling van de indieners geweest. Eenmaal dit principe aanvaard, moet het echter volledig en zo democratisch mogelijk worden toegepast.

Een aantal aspecten mogen niet met elkaar worden verward. Het militair reglement heeft niet de werking van de democratie op het oog. Het dient enkel om de tucht en discipline in de rangen te handhaven opdat bevelen onvoorwaardelijk zouden worden opgevolgd. Dit behoort tot de essentie van het leger. Door de bij amendement nr. 4 (DOC 51 1809/004) ingevoerde voorwaarde dat de kandidaat geen politieke partij mag vertegenwoordigen aan

blique a été retirée pour une raison autre la perte de sièges est un déni démocratie. Dans une dictature militaire, le règlement militaire est également utilisé pour régler les élections.

En vertu de la disposition en question, il est exigé que le militaire soit fidèle à une certaine idéologie. Il va de soi que les militaires sont au service de l'État et qu'ils doivent faire ce que demande la majorité démocratique. Toutefois, le fait de devoir penser et se comporter comme la majorité ne peut être qualifié de démocratique. On peut demander à un soldat de veiller au maintien de l'ordre, mais pas de souscrire à la politique mise en œuvre par nos dirigeants. Lors de la question royale et des grandes grèves de 1960, on a fait intervenir l'armée. À l'époque, il n'a pas été demandé aux soldats de condamner les grèves ou d'adhérer à l'une ou l'autre idéologie. Ils étaient uniquement chargés d'exécuter leur mission..

Depuis, certains aspects ont évolué. La proposition de loi leur permet de participer, en tant que candidat, aux élections communales et provinciales, et même d'exercer des mandats exécutifs. S'il s'agit indubitablement d'un progrès, on introduit en même temps une restriction, car les militaires n'ont de nouveau pas les mêmes droits que les autres citoyens. D'une part, on souhaite mettre le militaire sur un pied d'égalité avec le citoyen, qu'il est censé protéger dans ses droits, et, d'autre part, on limite immédiatement les droits du militaire. En effet, on ne refuse pas à un citoyen le droit de se présenter sur une liste d'un parti politique qui est accusé par les autres partis et poursuivi devant le Conseil d'État. Un citoyen peut figurer sur la liste d'un parti qui n'a jamais reçu de dotation publique, ou qui est par exemple républicain. Par contre, un soldat ne peut défendre ce point de vue ni participer aux élections en tant que candidat. En fait, cela revient à dire que l'intéressé ne peut défendre les idées du Vlaams Belang. Voilà un exemple de la démocratie telle qu'elle est pratiquée par la majorité.

Le ministre de la Défense a lui-même été condamné du chef de discrimination dans le cadre du traitement des aumôniers catholiques. Ne conviendrait-il pas, dès lors, de saisir le Conseil d'État d'une plainte contre son parti, comme on le fait pour le *Vlaams Belang*? N'oublions pas que le parti du ministre a lui-même été privé de son financement par le passé.

La proposition autorise le ministre à déterminer si des citoyens qui portent les armes en tant que militaires peuvent ou non être inscrits sur une liste politique – ce qui est inadmissible.

wie de openbare dotatie wordt ontnomen voor een andere reden dan het verlies van zetels, wordt de democratie uitgehold. In een militaire dictatuur wordt het militair reglement ook gebruikt om de verkiezingen te regelen.

Door de bewuste bepaling wordt trouw van de militairen geëist aan een welbepaalde ideologie. Dat militairen in dienst staan van de staat en dienen uit te voeren wat de democratische meerderheid vraagt, staat buiten kijf. Dat zij echter moeten denken en zich gedragen zoals de meerderheid is echter niet democratisch te noemen. Men kan een soldaat wel vragen in te staan voor de ordehandhaving, maar niet de politieke opvatting van het beleid te onderschrijven. Naar aanleiding van de koningskwesie en de grote stakingen in 1960 werden troepen ingezet. Destijds werd de soldaten niet gevraagd om de stakingen te veroordelen of om het even welk gedachtegoed aan te kleven. Zij moesten enkel hun opdracht uitvoeren.

Ondertussen zijn een aantal aspecten geëvolueerd. Het wetsvoorstel laat hen toe deel te nemen, als kandidaat, aan de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen, en zelfs uitvoerende mandaten te bekleden. Dit is ongetwijfeld een stap vooruit. Maar, tegelijk voert men een beperking in omdat militairen opnieuw niet hetzelfde mogen wat andere burgers mogen. Enerzijds, beoogt men de militair op gelijke voet te plaatsen met de burger, die hij wordt geacht te verdedigen in zijn rechten, en, anderzijds, beperkt men onmiddellijk de rechten van de militair. Aan een burger wordt immers niet het recht ontzegt op een lijst te gaan staan van een politieke partij die door andere partijen wordt beschuldigd en voor de Raad van State wordt aangeklaagd. Een burger kan op een lijst gaan staan van een partij die nooit een overheidsdotatie heeft gekregen of die bijvoorbeeld republikeins is. Maar een soldaat kan niet uitkomen voor dit standpunt en aan de verkiezingen als kandidaat deelnemen. In feite komt het erop neer dat de betrokkene niet voor het Vlaams Belang mag opkomen. Dit is een staaltje van democratie zoals ze door de meerderheid wordt verdedigd.

De minister van Landsverdediging werd zelf veroordeeld wegens discriminatie bij de behandeling van de katholieke almoezeniers. Moet er dan geen klacht bij de Raad van State worden ingediend tegen zijn partij, zoals men met het Vlaams Belang doet? Men mag niet vergeten dat de partij van de minister zelf haar financiering ooit werd ontnomen.

Als gevolg van het voorgestelde mag de minister bepalen of burgers, die als militair de wapens dragen, al dan niet op een politieke lijst mogen staan, wat onaanvaardbaar is.

Cette proposition de loi vise uniquement l'armée, mais rien ne garantit que d'autres fonctionnaires, comme ceux qui assurent le fonctionnement d'infrastructures publiques importantes, ne seront pas bientôt privés du droit de se porter candidats pour certains partis politiques.

Vis-à-vis de l'extérieur, le texte proposé semble apporter une amélioration démocratique, alors qu'il constitue en réalité une régression.

La proposition instaure en outre une certaine forme de totalitarisme. Lorsque le régime – le gouvernement – détermine quels sont les partis pour lesquels un individu peut se porter candidat, on ne peut plus parler de démocratie. La comparaison avec les dictatures actuelles semble évidente.

L'intervenant affirme que c'est le parti politique du ministre de la Défense qui a imaginé ce concept. La proposition de loi est également enracinée dans un système de pensée qui a fortement influencé la pensée de certains groupes de décideurs depuis 1968: la pensée unique. La Wallonie et la Flandre en sont toutes deux victimes. La pensée unique permet de dire tout ce qu'on veut, à condition que cela s'inscrive dans une certaine vision des choses comme, par exemple, le dogme de la société multiculturelle, qui ne peut être remis en cause sous aucun prétexte.

M. Annemans et consorts présentent ensuite une série d'amendements (n°s 12 à 50 et 52 à 433, DOC 51 1809/004) visant à adapter l'article 15 proposé de manière à tenir compte de leurs objections.

*
* *

Mme Hilde Vautmans (VLD) constate, au même titre que les autres membres de la majorité, que la disposition selon laquelle le candidat ne peut pas représenter un parti politique qui est privé de la dotation publique pour une raison autre que la perte de sièges constitue un problème particulièrement important pour le groupe Vlaams Belang. Elle précise que la disposition proposée n'a jamais eu pour but de viser ce groupe. La préoccupation des auteurs de l'amendement était de pouvoir vérifier que la représentation d'un parti politique par des militaires n'est pas contraire aux droits et obligations que les militaires doivent exercer au nom de la patrie.

Met dit wetsvoorstel doelt men enkel op het leger, maar wie kan uitsluiten dat binnenkort de andere ambtenaren, die bijvoorbeeld instaan voor de functionering van belangrijke infrastructures van de overheid, ook geen verbod zullen opgelegd krijgen te kandideren voor bepaalde politieke partijen.

Het voorgestelde lijkt naar buitenuit een democratische verbetering. In werkelijkheid is het geen verbetering maar een regressie.

Met het voorgestelde wordt bovendien een zekere vorm van totalitarisme ingevoerd. Wanneer het regime, de regering, gaat bepalen voor welke partijen men kandidaat mag zijn, en welke niet, dan is er geen sprake meer van democratie. Een vergelijking met dictaturen uit ons tijdperk ligt dan ook voor de hand.

Volgens de spreker is het de politieke partij waartoe de minister van Landsverdediging behoort die dit concept bedacht heeft. De verantwoordelijkheid voor het wetsvoorstel ligt nog dieper bij een denksysteem dat sinds 1968 het denken van bepaalde groepen die het voor het zeggen hebben grondig heeft beïnvloed en in het Frans bekend staat onder de benaming van «la pensée unique». Zowel Wallonië als Vlaanderen zijn daar het slachtoffer van. Dit eenheidsdenken laat toe alles te zeggen wat men waar wil voor zover het kadert in een bepaalde visie, zoals bijvoorbeeld het dogma van de multiculturele maatschappij die in geen geval in twijfel mag worden getrokken.

De heer Annemans c.s. dienen vervolgens een reeks amendementen nrs. 12 tot 50 en nrs. 52 tot 433 (DOC 51 1809/004) in die erop gericht zijn het voorgestelde artikel 15 aan te passen teneinde rekening te houden met hun bezwaren.

*
* *

Mevrouw Hilde Vautmans (VLD) stelt vast, samen met de andere leden van de meerderheid, dat de bepaling dat de kandidaat geen politieke partij mag vertegenwoordigen aan wie de openbare dotatie wordt ontnomen voor een andere reden dan het verlies van zetels, voor de Vlaams Belang-fractie een bijzonder groot probleem stelt. Zij preciseert dat het nooit de bedoeling is geweest om die fractie met de voorgestelde bepaling te viseren. De bekommernis van de indieners van het amendement bestond er wel in er voor te zorgen dat, wanneer militairen opkomen voor een politieke partij, zou kunnen nagegaan worden dat dit niet strijdig is met de rechten en de plichten die de militairen namens het vaderland moeten uitoefenen.

C'est la raison pour laquelle elle présente, conjointement avec MM. Monfils et Geerts et Mme Ghenne, un amendement (n° 434, DOC 51 1809/005) répondant à cette préoccupation. Un parti politique peut se voir priver d'une dotation pour diverses raisons. Par le passé, une dotation a déjà été retirée à un parti, et ce n'était pas le Vlaams Belang.

La disposition proposée initialement pourrait en outre créer une discrimination, parce qu'il n'est pas à exclure qu'une formation politique qui n'existe pas au niveau fédéral (et ne reçoit donc pas de dotation) et qui ne peut, par conséquent, pas être soumise au contrôle, puisse être active au niveau local.

Elle propose de remplacer la disposition initiale par celle en vertu de laquelle le candidat ne peut représenter aucun parti politique dont les principes sont contraires au règlement de discipline, plus particulièrement à l'article 9, droits et devoirs des militaires.

Cet article dispose que les militaires doivent, en toutes circonstances,

- servir le pays avec conscience et courage, au besoin au péril de leur vie;
- accomplir consciencieusement toutes les obligations de service qui leur sont imposées par la Constitution, les dispositions législatives ou réglementaires ainsi que par les règlements, instructions et ordres applicables aux forces armées;
- être respectueux du chef de l'état, des pouvoirs constitutionnels et des institutions de l'état;
- éviter de compromettre l'honneur ou la dignité de leur état et de leur fonction;
- s'abstenir de se livrer à toute activité qui est en opposition avec la Constitution et les lois du peuple belge.

L'amendement n° 434 traduit mieux l'intention initiale des auteurs de l'amendement n° 4. L'intervenante demande de soumettre la disposition à l'avis du Conseil d'État.

M. Francis Van den Eynde (Vlaams Belang) attire l'attention sur le caractère étrange de l'amendement n° 434. Le règlement militaire est destiné en premier lieu à assurer un fonctionnement optimal de l'armée. Il continue à considérer qu'il est dangereux de régler l'éligibilité sur la base de dispositions de ce règlement de discipline.

Selon lui, l'obligation d'être respectueux du chef de l'État, des pouvoirs constitutionnels et des institutions de l'État est, par exemple, sujette à interprétation. Pour un militaire, elle est en revanche généralement claire: un militaire qui participerait à une contre-manifestation

Vandaar dat zij, samen met de heren Monfils en Geerts en mevrouw Ghenne, amendement nr. 434 (DOC 51 1809/005) indient waarmee aan deze bekommernis wordt tegemoetgekomen. Een dotatie kan aan een politieke partij worden ontnomen om verschillende redenen. Er is in het verleden reeds een dotatie ontnomen geweest aan een partij, en dat was niet het Vlaams Belang.

De oorspronkelijk voorgestelde bepaling zou trouwens een discriminatie kunnen laten bestaan omdat het niet uit te sluiten valt dat op lokaal niveau een politieke formatie zou aantreden, die op federaal niveau niet bestaat (en dus geen dotatie heeft) en bijgevolg niet aan de toetsing kan worden onderworpen.

Zij stelt voor om de initiële bepaling te vervangen door deze waarbij de kandidaat geen politieke partij mag vertegenwoordigen waarvan de principes in strijd zijn met het tuchtreglement, meer bepaald het artikel 9 dat de rechten en plichten van de militairen bepaalt.

Dit artikel stelt dat militairen

- onder alle omstandigheden het land moedig en gewetensvol dienen, zonodig op gevaar van hun leven,
- nauwgezet de dienstverplichtingen vervullen die hen worden opgelegd door de Grondwet, door wet en verordeningsbepalingen, alsook door de reglementen, onderrichtingen en bevelen die op de Krijgsmacht toepassing vinden,
- eerbiedig zijn tegenover het Staatshoofd, de grondwettelijke machten en de instellingen van de staat,
- alles vermijden wat afbreuk kan doen aan de eer of de waardigheid van hun staat of hun ambt,
- zich onthouden van enige werkzaamheid die in strijd is met Grondwet van het Belgische volk.

Het amendement nr. 434 verwoordt beter de initiële bedoeling van de indieners van het amendement nr. 4. De spreekster vraagt dat het advies van de Raad van State hierover zou worden ingewonnen.

De heer Francis Van den Eynde (Vlaams Belang) wijst op het merkwaardig karakter van het amendement nr. 434. Het militair reglement is in de eerste plaats gericht op de optimale functionering van het leger. Hij blijft het gevaarlijk vinden om de verkiesbaarheid te regelen op basis van bepalingen van dit tuchtreglement.

De plicht om eerbiedig te zijn tegenover het Staatshoofd, de grondwettelijke machten en de instellingen van de Staat, is bijvoorbeeld volgens hem vatbaar voor interpretatie. Voor een militair is dit meestal wel duidelijk: een militair die bijvoorbeeld zou deelnemen aan een

républicaine lors d'une visite du Roi, ne serait pas respectueux.

L'application de ce principe est cependant moins évidente dans le domaine politique. Le militaire qui se conforme au règlement disciplinaire dans l'exercice de sa profession a-t-il le droit d'exprimer, à l'occasion de son activité politique, une opinion qui pourrait éventuellement être interprétée comme une violation de ce règlement ? Le militaire qui exerce sa profession dans le respect total du règlement disciplinaire peut-il par exemple adhérer à un parti politique ouvertement républicain ? À première vue, le texte proposé par l'amendement n° 434 ne semble pas l'autoriser.

*
* *

- discussion de l'avis du Conseil d'État (DOC 51 1809/006) -

M. Philippe Monfils (MR), président, renvoie à l'avis du Conseil d'État du 7 mars 2006, qui a amené Mme Vautmans et consorts à présenter l'amendement n° 435.

Mme Hilde Vautmans (VLD) commente ensuite l'amendement n° 435 (DOC 51 1809/007). Elle souligne que le Conseil d'État a principalement axé son examen sur la compétence du législateur fédéral, d'une part, et sur les principes d'égalité et de non-discrimination, d'autre part.

Pour ce qui est de la compétence du législateur fédéral, le Conseil d'État a jugé, après une analyse approfondie, que les dispositions levant partiellement les incompatibilités quant à l'exercice de certains mandats politiques relèvent bien de la compétence du législateur fédéral, dès lors qu'elles portent sur le statut des militaires.

Le Conseil d'État s'est penché en particulier sur l'article 15bis, proposé, de la loi du 14 janvier 1975, qui fixe les conditions à remplir par les candidats.

Même si le législateur fédéral n'est pas compétent pour régler les conditions d'accès et d'éligibilité à une série de mandats politiques locaux, il peut, dans le cadre de sa compétence en matière militaire, fixer, le cas échéant, des limites aux activités politiques qui sont autorisées aux militaires, étant entendu que ces limites doivent répondre aux conditions qui résultent de la Constitution et des traités internationaux (DOC 51 1809/006,

republikeinse tegenmanifestatie wanneer de Koning langskomt, betuigt geen eerbied.

Op het politieke domein wordt dit echter minder duidelijk. Staat het de militair, die zich bij zijn beroepsuitoefening gedraagt naar het tuchtreglement, vrij tijdens zijn politieke activiteit een mening erop na te houden die mogelijkerwijze toch zou kunnen worden geïnterpreteerd als een schending van dit reglement? Kan de militair die zijn beroep perfect in overeenstemming met het tuchtreglement uitoefent, bijvoorbeeld lid zijn van een politieke partij die openlijk republikeins is? Op het eerste gezicht lijkt de bij amendement nr. 434 voorgestelde tekst dit niet toe te laten.

*
* *

- bespreking van het advies van de Raad van State (DOC 51 1809/006) -

De heer Philippe Monfils (MR), voorzitter, verwijst naar het op 7 maart 2006 door de Raad van State uitgebracht advies dat aanleiding heeft gegeven tot het indienen van het amendement nr. 435 van mevrouw Vautmans c.s.

Mevrouw Hilde Vautmans (VLD) licht vervolgens het amendement nr. 435 (DOC 51 1809/007) toe. Zij wijst erop dat de Raad van State zijn onderzoek voornamelijk heeft gericht op de bevoegdheid van de federale wetgever enerzijds en op de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie anderzijds.

Wat de bevoegdheid van de federale wetgever betreft, heeft de Raad van State, na een grondige analyse, besloten dat de bepalingen waarbij de onverenigbaarheden betreffende de uitoefening van bepaalde politieke mandaten ten dele worden opgeheven, wel onder de bevoegdheid van de federale wetgever vallen, aangezien ze betrekking hebben op het statuut van de militairen.

In het bijzonder had de Raad van State aandacht voor het voorgestelde artikel 15bis van de wet van 14 januari 1975, dat de voorwaarden bepaalt om zich kandidaat te kunnen stellen.

Al is de federale wetgever niet bevoegd om de voorwaarden voor de toegang tot en de verkiesbaarheid voor een aantal lokale politieke mandaten te regelen, hij kan wel degelijk in het kader van zijn bevoegdheid voor de Krijgsmacht grenzen stellen aan de politieke activiteiten die aan militairen zijn toegestaan met dien verstande dat de grenzen moeten beantwoorden aan de voorwaarden die in de Grondwet en de internationale verdragen

point 27, p. 15). En ce qui concerne la justification de la différence de traitement, le Conseil d'État estime qu'il est un objectif d'intérêt général de préserver la crédibilité et l'image des Forces armées (punt 45). Le législateur fédéral est compétent en la matière.

Enfin, le point 61 de l'avis (DOC 51 1809/006, p. 27) a également été d'une importance déterminante pour la formulation de l'amendement n° 435. Le Conseil d'État y précise qu'«... à la lumière des devoirs spécifiques des militaires sur la base de l'article 9 de la loi précitée du 4 juillet 1989 et compte tenu des missions confiées aux Forces armées, notamment le maintien de l'ordre public, il n'est pas déraisonnable de partir de la considération selon laquelle il n'est pas possible d'être en même temps militaire et de militer de manière active - en participant à des élections et en exerçant un mandat - pour un parti qui «montre son hostilité» à la Convention européenne des droits de l'homme et à ses protocoles additionnels, au sens donné par l'arrêt précité n° 10/2001 du 7 février 2001 de la Cour d'arbitrage. Il est admissible que soit attendue des militaires une loyauté à l'ordre démocratique, vu leur position et leur rôle particulier dans la défense du territoire et de l'ordre constitutionnel.».

En conséquence, l'amendement n° 435 comprend une disposition selon laquelle l'engagement politique du militaire ne peut pas avoir pour conséquence que l'intéressé ne respecte plus les devoirs militaires, visés à l'article 9, ou prenne une position contraire aux droits et libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales du 4 novembre 1950, approuvée par la loi du 13 mai 1955, et par les protocoles additionnels à cette Convention en vigueur en Belgique.

Le même amendement prévoit également que le fait qu'un militaire, dans le cadre de son engagement politique, ne respecte pas ses devoirs militaires, visés à l'article 9, ou prenne une position contraire aux droits et libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales du 4 novembre 1950, approuvée par la loi du 13 mai 1955, et par les protocoles additionnels à cette Convention en vigueur en Belgique, est considéré comme un fait grave incompatible avec son état de militaire, et peut dès lors conduire à la prise de mesures statutaires conformément aux dispositions en vigueur pour la catégorie de personnel du militaire concerné.

Mme Vautmans estime que cet amendement, qui s'inscrit dans la vision du Conseil d'État, répond aux

zijn gesteld (DOC 51 1809/006, punt 27, blz. 15). In verband met de verantwoording van de ongelijke behandeling vindt de Raad van State dat het een doelstelling van algemeen belang is om de geloofwaardigheid en het imago van de Krijgsmacht te vrijwaren (punt 45). Hierin is de federale wetgever bevoegd.

Tenslotte was ook punt 61 van het advies (DOC 51 1809/006, blz. 27) van doorslaggevend belang bij de formulering van het amendement nr. 435. De Raad van State stelt hierin dat het «... in het licht van de specifieke plichten van militairen op basis van artikel 9 van de voornoemde wet van 4 juli 1989 en gelet op de taken van de Krijgsmacht, inzonderheid de handhaving van de openbare orde, niet onredelijk is ervan uit te gaan dat men niet tegelijkertijd militair kan zijn en actie kan voeren - door deel te nemen aan verkiezingen en een mandaat uit te oefenen - voor een partij die «vijandig» staat tegenover het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de aanvullende protocollen in de zin zoals aangegeven in het eerder vermelde arrest 10/2001 van 7 februari 2001 van het Arbitragehof. Van militairen mag, gezien hun positie en hun bijzondere taak bij de verdediging van het grondgebied en van de grondwettelijke orde, loyautéit worden verwacht ten aanzien van de democratische orde.».

Als gevolg hiervan wordt in het amendement nr. 435 de bepaling opgenomen dat het politieke engagement van de militair niet voor gevolg mag hebben dat betrokkene de militaire plichten, bedoeld in artikel 9, niet meer respecteert of dat hij een standpunt inneemt dat strijdig is met de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat verdrag die in België van kracht zijn.

In hetzelfde amendement wordt ook bepaald dat het feit dat een militair, in het kader van zijn politiek engagement, zijn militaire plichten, bedoeld in artikel 9, niet respecteert of een standpunt inneemt dat strijdig is met de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat verdrag die in België van kracht zijn, wordt beschouwd als een ernstig feit onverenigbaar met zijn staat van militair, en kan bijgevolg aanleiding geven tot het nemen van statutaire maatregelen overeenkomstig de bepalingen die van kracht zijn op de personeelscategorie van de betrokken militair.

Volgens mevrouw Vautmans wordt met dit amendement, dat past in de visie van de Raad van State,

objections les plus importantes formulées par un autre groupe. Il permet aux militaires d'exercer leurs droits de citoyen tout en continuant à accomplir leur tâche militaire. L'intervenante insiste sur la nécessité d'adopter la proposition de loi dans les plus brefs délais, en vue des élections communales et provinciales de 2006.

M. Luc Sevenhans (Vlaams Belang) tient tout d'abord à souligner que l'attitude critique de son groupe est à l'origine de l'avis du Conseil d'État et de la modification consécutive du texte. L'amendement n° 435 tient incontestablement compte des objections formulées par le Conseil d'État.

Les alinéas 2 et 3 de l'article 15*bis*, proposé, de la loi du 14 janvier 1975, visent clairement à instaurer une incompatibilité en ce qui concerne l'exercice d'une fonction militaire et ne prévoient aucune condition d'éligibilité pour les mandats locaux concernés. Le législateur fédéral n'est plus compétent en la matière depuis les accords du Lambermont. Le droit de suspension, octroyé au ministre de la Défense par l'amendement n° 4, qui constituait une ingérence inadmissible dans les conditions d'éligibilité et entraînait dès lors une violation du partage des compétences entre l'État fédéral et les entités fédérées, a été supprimé. Les auteurs de l'amendement n° 435 restent donc dans les limites de la compétence du législateur fédéral telles qu'elles ont été tracées par le Conseil d'État. En vertu de l'article 182 de la Constitution, le législateur fédéral reste compétent pour régler le statut – et donc les incompatibilités – des militaires. Il a donc le pouvoir de déterminer si l'exercice d'une fonction militaire est incompatible avec celui de mandats politiques en général ou avec celui de certains mandats politiques en particulier.

L'amendement n° 435 ne porte pas atteinte au droit des militaires de se porter candidats pour des élections. De plus, il considère le fait qu'un militaire, dans le cadre de son engagement politique, ne respecte pas ses devoirs militaires visés à l'article 9 du règlement disciplinaire ou prenne une position contraire à la CEDH ou à l'un des protocoles additionnels y afférents, comme un fait grave incompatible avec son état de militaire, qui peut dès lors conduire à une sanction disciplinaire. La formulation de l'amendement ne semble pas permettre d'associer une sanction à l'engagement au sein d'un parti politique déterminé, ni au fait de se porter candidat pour un parti ou de le représenter, mais uniquement à un comportement individuel ou un propos de la part du militaire en question, censés être contraires à ses de-

tegemoetgekomen aan de belangrijkste bezwaren die door een andere fractie werden geuit. Het wordt thans voor militairen mogelijk hun rechten als burger uit te oefenen én toch hun militaire taak te kunnen blijven volbrengen. Zij dringt aan op een spoedige aanneming van het wetsvoorstel met het oog op de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen van 2006.

De heer Luc Sevenhans (Vlaams Belang) wil er eerst op wijzen dat het dankzij de kritische houding van zijn fractie is dat het advies van de Raad van State en de daaruitvolgende amendering er gekomen zijn. Met amendement nr. 435 wordt ontegensprekelijk tegemoetgekomen aan de bezwaren van de Raad van State.

Het tweede en derde lid van het voorgestelde artikel 15*bis* van de wet van 14 januari 1975 doelen duidelijk op een onverenigbaarheid ten aanzien van de uitoefening van een militaire functie en houden geen verkiesbaarheidsvoorwaarde in voor de lokale mandaten waarvan sprake, voor het stellen waarvan de federale wetgever sinds de Lambermontakkoorden niet langer bevoegd is. Het bij amendement nr. 4 aan de minister van Landsverdediging toegekende schorsingsrecht, dat neerkwam op een ontoelaatbaar ingrijpen in de verkiesbaarheidsvoorwaarden, en aldus een inbreuk vormde op de bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat en de deelstaten, werd geschrapt. De indieners van het amendement nr. 435 blijven aldus binnen de door de Raad van State getrokken grenzen van de bevoegdheid van de federale wetgever. Krachtens artikel 182 van de Grondwet is de federale wetgever bevoegd gebleven om het statuut en bijgevolg de onverenigbaarheden van militairen te regelen. Het behoort dan ook tot de bevoegdheid van de federale wetgever om te bepalen dat de uitoefening van een militaire bediening onverenigbaar is met de uitoefening van politieke mandaten in het algemeen of met de uitoefening van bepaalde politieke mandaten in het bijzonder.

Het amendement nr. 435 laat het recht van militairen om zich kandidaat te stellen bij verkiezingen onverlet. Het kwalificeert verder het feit dat een militair in het kader van zijn politiek engagement zijn militaire plichten bedoeld in artikel 9 van het tuchtreglement niet respecteert of een standpunt inneemt dat strijdig is met EVRM of een van de protocollen daarbij, als een ernstig feit dat onverenigbaar is met zijn staat van militair en bijgevolg aanleiding kan geven tot een tuchtsanctie. Zoals het amendement is geformuleerd lijkt een sanctie niet te kunnen worden gekoppeld aan het engagement voor een bepaalde politieke partij, de loutere kandidaatstelling voor of de vertegenwoordiging van een partij, maar slechts aan een individuele gedraging of uitlating van de betrokken militair die wordt geacht strijdig te zijn met

voirs militaires, tels que visés à l'article 9, ainsi qu'à la CEDH ou à l'un des protocoles additionnels y afférents.

M. Sevenhans estime que l'amendement contrecarre les objections, mais il émet toutefois, dans sa conclusion, quelque réserve quant au point 73 de l'avis du Conseil d'état (DOC 1809/006, p. 31). Le Conseil d'état juge que l'intervention d'une juridiction - ou à tout le moins d'une instance offrant des garanties d'indépendance - devrait précéder toute mesure de limitation des droits, pour les militaires concernés, d'exercer les droits politiques visés à l'article 15, § 2, proposé de la loi précitée du 14 janvier 1975, ce qui paraît incompatible avec l'amendement n° 434. Celui-ci confère en effet au seul ministre un large pouvoir d'appréciation.

L'intervenant n'émet qu'une réserve en ce qui concerne l'attribution d'un tel pouvoir au ministre. Le militaire doit effectivement recevoir la garantie d'indépendance dans le traitement de son dossier. À cet égard, il peut être renvoyé à la justification de l'amendement n° 435, qui dispose que la garantie du non arbitraire réside dans le fait que la sanction ne peut être prononcée par l'autorité compétente (selon le cas le Roi ou le ministre de la Défense) qu'après avoir suivi une procédure garantissant les droits de la défense et nécessitant, le cas échéant, en fonction de la sanction envisagée, l'intervention d'un conseil d'enquête, qui donne un avis motivé sur la réalité et gravité des faits et l'incompatibilité ou non des faits avec l'état de militaire.

M. Sevenhans déplore enfin que la portée de la proposition de loi soit limitée aux mandats locaux. Il estime qu'il faudrait accorder aux militaires des droits politiques complets et identiques à ceux dont jouissent les autres citoyens.

Selon l'intervenant, l'article 9 du règlement de discipline n'empêchera pas les militaires de figurer sur une liste de quelque parti que ce soit. Ce n'est pas, par exemple, parce que l'on remet la monarchie en question que l'on est irrespectueux vis-à-vis du Roi. Pour le surplus, son parti reconnaît les droits fondamentaux définis par la CEDH.

M. Philippe Monfils (MR), président, souligne qu'en ce qui concerne l'appel statutaire interne, il est renvoyé au conseil d'enquête qui permet que la défense intervienne avant la décision ministérielle. Il s'agit d'un problème d'incompatibilité (et non d'éligibilité), qui est une affaire purement militaire jugée par le conseil d'enquête

zijn militaire plichten als bedoeld in artikel 9 dan wel het EVRM of een van de bijhorende protocollen.

De heer Sevenhans vindt dat het amendement bezwaren wegneemt, maar formuleert toch nog een voorbehoud in aansluiting op punt 73 van het advies van de Raad van State (DOC 1809/006, blz. 31). De Raad van State is van oordeel dat de tussenkomst van een rechtscollege - of op zijn minst een instantie die waarborgen biedt inzake onafhankelijkheid - zou moeten voorafgaan aan elke beperking van het recht van de betrokken militairen om de politieke rechten uit te oefenen bedoeld in het voorgestelde artikel 15, §2, van de voornoemde wet van 14 januari 1975. Het amendement nr. 434 lijkt daarmee niet verenigbaar. Dit amendement verleent immers een ruime beoordelingsbevoegdheid aan de minister alleen.

De spreker heeft enig voorbehoud bij de toekenning van dergelijke bevoegdheid aan de minister. De militair moet immers de waarborg krijgen van een onafhankelijke behandeling. In dit opzicht kan weliswaar naar de verantwoording bij het amendement nr. 435 worden verwezen die stelt dat de waarborg voor een niet-willekeurige behandeling ligt in het feit dat een sanctie slechts uitgesproken kan worden door de bevoegde overheid, naargelang het geval de Koning of de minister van Landsverdediging, nadat een procedure werd gevolgd die de rechten van de verdediging waarborgt en die, in voorkomend geval in functie van de beoogde sanctie, de tussenkomst van een onderzoek noodzaakt, die een gemotiveerd advies geeft over het vaststaan en de ernst van de feiten en de al dan niet onverenigbaarheid van de feiten met de hoedanigheid van militair.

De heer Sevenhans betreurt tenslotte dat het wetsvoorstel geen ruimere rijkweidte heeft dan de lokale mandaten. Hij is er voorstander van militairen volledige gelijke politieke rechten te bieden zoals elke andere burger.

Artikel 9 van het tuchtreglement zal volgens de spreker geen belemmering vormen voor militairen om op een lijst opgenomen te worden van eender welke partij. Het is niet omdat men bijvoorbeeld de monarchie ter discussie stelt dat men oneerbiedig zou zijn tegenover de Koning. Voor het overige erkent zijn partij de grondrechten zoals bepaald in het EVRM.

De heer Philippe Monfils (MR), voorzitter, wijst erop dat voor het interne statutaire beroep wordt verwezen naar de onderzoeksraad die vóór de ministeriële beslissing toelaat dat de verdediging kan tussenkomen. Het betreft een probleem van onverenigbaarheid (niet van verkiesbaarheid) dat een zuiver militaire aangelegen-

prévu par les statuts militaires. Il est ainsi tenu compte de l'observation du Conseil d'État relative à l'intervention d'une juridiction.

Par ailleurs, le Conseil d'État confirme, en renvoyant à son tour à la jurisprudence de la Cour d'arbitrage, qu'un militaire dont le parti défend des points de vue incompatibles avec les fondements du régime politique belge, ne peut en effet être sanctionné, pour autant que cela ait lieu dans un cadre démocratique.

M. Theo Kelchtermans (CD&V) souligne qu'après l'avis du Conseil d'État et les amendements, la proposition de loi a été vraiment améliorée par rapport au texte initial et aux propositions déposées précédemment en la matière. Il déplore quelque peu que son groupe politique n'ait pas été associé aux propositions d'adaptation du texte initial. Néanmoins, son groupe votera en faveur du texte.

M. Walter Muls (sp.a-spirit) reconnaît que l'amendement n° 435 répond à une partie des observations du Conseil d'État. Toutefois, le Conseil d'État ne peut pas faire des choix politiques. C'est la tâche du législateur.

L'intervenant renvoie à la règle de la Rome antique selon laquelle l'armée ne pouvait pas pénétrer dans l'enceinte de la ville afin de ne pas exercer la moindre pression sur la liberté politique des citoyens; il estime que le même raisonnement peut être tenu pour les Forces armées. Il craint que l'on soit tenté de poursuivre cette tendance et d'accorder des droits politiques aux agents de police, aux fonctionnaires et aux magistrats.

La possibilité, pour les militaires, de se présenter aux élections communales nuira à la neutralité des militaires eux-mêmes ainsi qu'à la confiance de l'opinion publique dans cette neutralité. C'est pourquoi *spirit* ne votera pas en faveur de la proposition de loi.

Mme Brigitte Wiaux (CDH) souligne que son groupe non plus ne votera pas en faveur de la proposition de loi à l'examen ni des différents amendements présentés.

Il importe de préserver la cohésion et l'indépendance des Forces armées. Un militaire doit avant tout se concentrer sur sa mission de base, qui consiste en la défense de la nation et l'exécution des instructions du gouvernement. Autoriser les militaires à exercer des activités politiques risque de compromettre la cohésion et l'efficacité de l'armée. L'intervenante ne peut marquer son

heid is die wordt beoordeeld door de in de militaire statuten voorziene onderzoeksraad. Aldus werd tegemoetgekomen aan de opmerking van de Raad van State over de tussenkomst van een rechtscollege.

Verder bevestigt de Raad van State, op zijn beurt verwijzend naar rechtspraak van het Arbitragehof, inderdaad dat een militair niet kan worden gesanctionneerd waarvan de partij standpunten verdedigt die niet in overeenstemming zijn met de grondvesten van het Belgisch politiek bestel, voor zover dit gebeurt in een democratisch kader.

De heer Theo Kelchtermans (CD&V) onderstreept dat het wetsvoorstel na het advies van de Raad van State en de amendering een daadwerkelijke verbetering inhoudt in vergelijking met de oorspronkelijke tekst en de eerdere terzake gedane voorstellen. Hij betreurt het enigszins dat zijn fractie niet werd betrokken bij de voorstellen tot aanpassing van de initiële tekst. Niettemin zal zijn fractie de tekst goedkeuren.

De heer Walter Muls (sp.a-spirit) erkent dat het amendement nr. 435 tegemoetkomt aan een deel van de opmerkingen van de Raad van State. De Raad van State kan echter geen politieke keuzes maken. Dat doet de wetgever.

Spreker meent dat, met een verwijzing naar de regel uit het oude Rome dat het leger niet binnen de poorten van de stad mocht komen om geen enkele druk op de politieke vrijheid van de burgers te laten ontstaan, een zelfde gedachte opgaat voor de Krijgsmacht. Hij vreest dat men geneigd zal zijn de trend inzake het toekennen van politieke rechten door te trekken voor politieagenten, ambtenaren en magistraten.

De mogelijkheid voor militairen om zich kandidaat te stellen bij gemeenteraadsverkiezingen zal nadeel berokkenen aan de neutraliteit van de militairen zelf als ook aan het vertrouwen van de publieke opinie in die neutraliteit. Om die reden zal *spirit* het wetsvoorstel niet goedkeuren.

Mevrouw Brigitte Wiaux (CDH) benadrukt dat ook haar fractie het wetsvoorstel en de verschillende ingediende amendementen niet zal goedkeuren.

Het komt erop aan de cohesie en de onafhankelijkheid van de Krijgsmacht veilig te stellen. Een militair moet zich in hoofdzaak concentreren op zijn hoofdmissie bestaande uit de verdediging van de natie en het uitvoeren van instructies van de regering. Militairen toelaten politieke activiteiten te ontplooiën dreigt de cohesie en efficiëntie van het leger aan te tasten. De spreekster

accord sur les développements de la proposition de loi qui renvoient au respect des principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination à l'égard de la communauté militaire.

Il ne s'agit pas de restreindre les droits politiques des militaires ni de méfiance à leur rencontre. L'appartenance à l'armée constitue un fait objectif autorisant un traitement différencié qui ne constitue pas une violation des droits fondamentaux. L'actuel article 15 de la loi du 14 janvier 1975 ne constitue dès lors pas une violation de la Constitution. Le Conseil d'État souligne d'ailleurs que dans le passé, la Cour d'arbitrage a estimé que l'interdiction générale faite aux membres du personnel du cadre actif de la gendarmerie de « manifester publiquement leurs opinions politiques et de se livrer à des activités politiques » était justifiée, et ce à la lumière de l'objectif consistant à « garantir un service de police efficace dont l'impartialité soit incontestable, au bénéfice des autorités et des citoyens, en vue de protéger le bon fonctionnement de la démocratie » (DOC 51 1809/006, point 37, p. 17). Ce raisonnement s'applique également aux membres des Forces armées.

Répondant à M. Muls, Mme Vautmans précise que l'ouverture des mandats de conseiller communal, conseiller provincial, échevin, bourgmestre, etc. est déjà acquise dans le cadre de la réglementation flamande. Le parti de M. Muls l'a approuvé à ce niveau. La proposition de loi à l'examen vise, au niveau fédéral, à adapter le règlement disciplinaire de manière à ce que le militaire flamand puisse pleinement exercer ces droits. Le point de vue de M. Muls est dès lors regrettable. En ce qui concerne l'observation de Mme Wiaux, les exemples et études émanant de nombreux pays étrangers, où les militaires jouissent depuis longtemps de ces droits politiques, montrent que cela ne pose aucun problème.

La proposition de loi telle qu'amendée forme un ensemble équilibré qui tient compte de la spécificité des Forces armées et qui donne aux militaires les droits dont ils ont besoin pour s'engager politiquement.

Mme Vautmans précise par ailleurs encore pourquoi l'avis du Conseil d'État n'a pas été suivi sur certains points.

Le Conseil d'État formule en effet quelques observations particulières. Il propose ainsi, dans son observation 77 (DOC 1809/006, p. 32), de définir les différents organes pour lesquels les militaires peuvent poser leur candidature de manière générique, en renvoyant à leur composition ou leurs fonctions, étant donné que la dé-

kan zich niet terug vinden in de toelichting bij het wetsvoorstel waarin wordt verwezen naar de eerbiediging van de grondwettelijke principes van gelijkheid en niet-discriminatie ten aanzien van de militaire gemeenschap.

Het gaat niet om een beknotting van politieke rechten van militairen of wantrouwen tegenover hen. Het behoren tot het leger vormt een objectief feit dat een verschillende behandeling toelaat die geen schending is van de grondrechten. Het huidig artikel 15 van de wet van 14 januari 1975 vormt bijgevolg geen schending van de Grondwet. De Raad van State wijst er overigens op dat het Arbitragehof in het verleden het algemene verbod voor personeelsleden van het actief kader van de Rijkswacht om « uiting te geven aan hun politieke overtuiging en zich in te laten met politieke activiteiten » verantwoord heeft bevonden in het licht van de doelstelling « een efficiënte politiedienst te waarborgen waarvan de onpartijdigheid onbetwistbaar is, ten dienste van de overheden en de burgers, om de goede werking van de democratie te handhaven » (DOC 51 1809/006, punt 37, blz. 17). Dit geldt eveneens voor de leden van de Krijgsmacht.

Mevrouw Vautmans preciseert, in antwoord op de heer Muls, dat de openstelling van het mandaat van gemeenteraadslid, provincieraadslid, schepen, burgemeester enz. reeds gebeurd is in de Vlaamse regelgeving. De partij van de heer Muls heeft dat op dat niveau mee goedgekeurd. Met het voorliggend wetsvoorstel wordt, op federaal niveau, het tuchtreglement aangepast, opdat de Vlaamse militair ten volle deze rechten zou kunnen uitoefenen. Het standpunt van de heer Muls valt dan ook te betreuren. Wat de opmerking van mevrouw Wiaux betreft: voorbeelden en studies uit het buitenland, waar militairen in tal van landen, reeds lang deze politieke rechten genieten tonen aan dat dit geen problemen stelt.

Het wetsvoorstel zoals het wordt aangepast door de amendementen is een evenwichtig geheel dat rekening houdt met de specificiteit van de Krijgsmacht en de militairen toch de nodige rechten geeft om zich te politiek te engageren.

Verder preciseert mevrouw Vautmans nog waarom het advies van de Raad van State op bepaalde punten niet werd nagevolgd.

De Raad van State formuleert immers enkele bijzondere opmerkingen. Zo stelt hij in zijn opmerking 77 (DOC 1809/006, blz. 32) voor om de verschillende organen waarvoor de militairen zich kandidaat mogen stellen in algemene bewoordingen te beschrijven met verwijzing naar hun samenstelling of hun functies, gezien de be-

nomination de ces organes est susceptible d'être modifiée. On a choisi de ne pas suivre cet avis, parce que l'on juge qu'il est plus clair et plus précis de désigner nommément les mandats entrant en ligne de compte. En outre, les termes génériques sont également susceptibles d'être modifiés et le risque d'une évolution différente de la composition des organes concernés au sein des communautés et régions subsiste. En cas de changement de ces dénominations, plusieurs dispositions légales et réglementaires devront être modifiées. Il s'agira alors simplement d'une adaptation purement technique.

Enfin, le Conseil d'État formule une observation concernant la justification du système de mise en congé politique instauré par l'amendement n° 5. Ce système diffère sur plusieurs points de celui inscrit dans la *loi du 18 septembre 1986 instituant le congé politique pour les membres du personnel des services publics*. Dans son observation n° 80 (DOC 1809/006, p. 33), le Conseil d'État considère que le législateur devrait justifier ces différences dans les travaux préparatoires.

Mme Vautmans considère que la spécificité militaire justifie le fait que le système de mise en congé politique proposé diffère de celui instauré par la loi précitée du 18 septembre 1986. Et ce, par analogie avec d'autres domaines du statut administratif qui ont une incidence sur la mise en œuvre et la mise en condition des Forces armées et pour lesquels il a également été tenu compte de la spécificité militaire. Et ce, conformément à l'arrêt 59/97 du 14 octobre 1997 de la Cour d'arbitrage. Cet arrêt confirme en effet le fait que le statut des militaires peut entraîner une différence de traitement entre les militaires et les membres du personnel d'autres services publics. C'est par exemple le cas en ce qui concerne le régime de travail de la semaine des quatre jours ou la retraite anticipée à mi-temps. L'objectif poursuivi par le système de mise en congé politique réservé aux militaires est le maintien d'un fonctionnement efficace des Forces armées, qui doivent toujours pouvoir être engagées dans les meilleurs délais dans un cadre national ou international. Lors de l'élaboration pratique du système de mise en congé politique, il a été tenu compte tant de la fonction que du mandat exercé par le militaire. Tout cela, sachant que le métier de militaire se caractérise par des changements de fonction réguliers. En ce qui concerne les fonctions pour lesquelles un régime de travail à 4/5 n'est pas autorisé, on a considéré que l'exercice d'un mandat politique justifie un congé politique à temps plein. Pour les autres fonctions et compte tenu du fait que l'opérationnalité des Forces armées ne peut jamais être mise en péril ni entravée, le

nomination van deze organen vatbaar is voor wijzigingen. Er wordt voor geopteerd om dit advies niet te volgen, gezien het duidelijker en preciezer geacht wordt de mandaten die in aanmerking komen nominatief aan te duiden. Bovendien kunnen algemene termen ook vatbaar zijn voor naamswijzigingen en het risico op een verschillende evolutie in de gemeenschappen en gewesten inzake de samenstelling van de betrokken organen blijft. In geval van wijziging van deze benamingen, zullen verschillende wettelijke en reglementaire bepalingen gewijzigd moeten worden, het betreft dan enkel een louter technische aanpassing.

Ten slotte formuleert de Raad van State een opmerking betreffende de rechtvaardiging van het, door het amendement nr. 5 ingevoerde, systeem van politiek verlof. Dit systeem verschilt op verschillende punten van datgene dat is opgenomen in de *wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten*. In zijn opmerking nr. 80 (DOC 1809/006, blz. 33) stelt de Raad van State dat de wetgever deze verschillen zou moeten verantwoorden in de parlementaire voorbereiding.

Mevrouw Vautmans stelt dat de militaire specificiteit het feit rechtvaardigt dat het ontworpen systeem van politiek verlof verschilt van hetgene dat werd ingevoerd door de voormelde wet van 18 september 1986. Dit naar analogie met andere domeinen van het administratief statuut die een weerslag hebben op de aanwending en de paraatstelling van de Krijgsmacht en voor dewelke eveneens rekening werd gehouden met de militaire specificiteit. Dit overeenkomstig het arrest 59/97 van 14 oktober 1997 van het Arbitragehof. Dit arrest bevestigt inderdaad het feit dat het statuut van de militairen voor gevolg kan hebben dat er een verschil in behandeling is tussen de militairen en de personeelsleden van andere openbare diensten. Dit is bijvoorbeeld het geval voor wat betreft het arbeidsregime van de vierdagenweek of van de halftijdse vervroegde uitstap. De beoogde doelstelling van het systeem van politiek verlof voor de militairen is het behoud van een efficiënte werking van de Krijgsmacht, die steeds ingezet moet kunnen worden binnen de beste termijnen in een internationaal of een nationaal kader. Bij de praktische uitwerking van het systeem van politiek verlof, werd er zowel rekening gehouden met de functie die door de militair wordt uitgeoefend als met het uitgeoefende mandaat. Dit alles wetende dat het beroep van militair gekenmerkt wordt door regelmatige functiewijzigingen. Voor de functies waarvoor een arbeidsregime van 4/5 niet wordt toegelaten, werd geoordeeld dat de uitoefening van een politiek mandaat een voltijds politiek verlof rechtvaardigt. Voor de andere functies, en rekening

principe général est que l'exercice du mandat s'effectue en dehors des heures de service.

M. Philippe Monfils (MR), président, renvoie à l'observation n° 76 du Conseil d'État (DOC 51 1809/006, p. 32), qui demande si, en mentionnant un «organe territorial intracommunal», les auteurs entendent bien viser, non seulement le conseil de district, mais aussi le bureau et le président du district, car il faut, en réalité, considérer celui-ci comme figurant au même niveau que les échevins ou le bourgmestre. Une différence de traitement non justifiée est inadmissible à la lumière des articles 10 et 11 de la Constitution.

La commission marque son accord sur l'interprétation du président selon laquelle le bureau et le président du district sont traités de la même manière que les personnes qui souhaitent exercer un mandat d'échevin, de bourgmestre d'une commune, de membre du bureau permanent ou de président d'un CPAS.

VI. — DISCUSSION DES ARTICLES

Article 1er

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

Art. 2

L'amendement n° 1 de MM. Geerts et Muls et Mme Douifi (DOC 51 1809/002) tend à remplacer l'alinéa 3 de l'article 15, § 1er, de la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des Forces armées, par une nouvelle disposition en vertu de laquelle des militaires ne peuvent remplir, pour un parti politique, d'autres fonctions que celles d'expert, de conseiller ou de membre d'un service d'études et de conseiller communal et de conseiller de CPAS, pour autant qu'ils aient obtenu une mise en disponibilité.

*
* *

L'amendement n° 3 (DOC 51 1809/003) de Mmes Vautmans, Douifi, Ghénne et M. Monfils tend à remplacer complètement le texte de l'article 15 de la loi du 14 janvier 1975. Il contient les principes fondamentaux de l'exercice des droits politiques.

houdende met het feit dat de operationaliteit van de Krijgsmacht nooit in gevaar mag worden gebracht of belemmerd mag worden, is het algemeen principe dat de uitoefening van het mandaat plaats vindt buiten de diensturen.

De heer Philippe Monfils (MR), voorzitter, verwijst naar de opmerking nr. 76 van de Raad van State (DOC 51 1809/006, blz. 32) die vraagt of met de vermelding «een binnengemeentelijk territoriaal orgaan» wel degelijk niet alleen de districtstraat wordt bedoeld maar ook het districts bureau en de districts voorzitter, omdat die in feite op hetzelfde niveau als de schepenen of de burgemeester moet worden beschouwd. Een niet-verantwoord verschil in behandeling is niet aanvaardbaar in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De commissie stemt in met de interpretatie van de voorzitter dat het bureau- en de voorzitter van het district op gelijke wijze worden behandeld als de personen die een ambt van schepen, burgemeester van een gemeente, lid van het vast bureau of OCMW-voorzitter wensen uit te oefenen.

VI. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Amendement nr. 1 van de heren Geerts en Muls en mevrouw Douifi (DOC 51 1809/002) strekt ertoe het derde lid van artikel 15, § 1, van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de Krijgsmacht, te vervangen door een nieuwe bepaling op grond waarvan militairen voor een politieke partij geen andere ambten mogen vervullen dan die van deskundige, raadgever of lid van een studiedienst en van gemeenteraadslid en OCMW-raadslid voor zover zij een indisponibiliteitsstelling hebben bekomen.

*
* *

Met amendement nr. 3 (DOC 51 1809/003) stellen mevrouw Vautmans, Douifi, Ghénne en de heer Monfils een volledige nieuwe tekst voor van artikel 15 van de wet van 14 januari 1975. Dit amendement bevat de basisprincipes voor de uitoefening van de politieke rechten.

Ainsi, il est interdit aux militaires de se livrer à des activités politiques au sein des Forces armées. Ils peuvent cependant s'affilier au parti politique de leur choix, y exercer les droits afférents à leur qualité de membre et y remplir les fonctions d'expert, de conseiller ou de membre d'un centre d'étude. Toute autre participation active ou publique à la vie politique à un autre titre leur est interdite, même en dehors des périodes pendant lesquelles des prestations au sein des Forces armées sont fournies.

Pour autant qu'ils réunissent certaines conditions, ils peuvent se porter candidat aux mandats provinciaux et communaux belges suivants et les exercer: président du conseil provincial, membre de la députation permanente, bourgmestre, échevin, président d'un conseil de l'aide sociale, président d'un organe territorial intracommunal, toute autre fonction exécutive dans un organe lié à la province ou à la commune, membre d'un conseil provincial, membre d'un conseil communal, membre d'un conseil de l'aide sociale et membre d'un organe territorial intracommunal.

Les militaires doivent toujours s'abstenir, dans le cadre de leur activité politique, de porter la tenue militaire et de faire état de leur qualité militaire. Ils peuvent néanmoins mentionner leur profession, comme reprise au registre national des personnes physiques.

*
* *

L'amendement n° 9 de Mme Vautmans c.s. (DOC 51 1809/004), qui est un sous-amendement à l'amendement n° 3, tend à répondre aux observations formulées par M. Denis au cours de la discussion générale, en ce qui concerne la portée exacte des mots «en dehors des périodes pendant lesquelles des prestations au sein des Forces armées sont fournies» dans l'article 15, § 2, proposé par l'amendement n° 3. L'amendement n° 9 propose de supprimer ce membre de phrase.

Le nouvel article 15, § 4, proposé, mentionne expressément que les militaires doivent s'abstenir de toute activité politique durant les heures de service. L'objectif est de faire une distinction claire entre le fait de se porter candidat et le fait d'exercer des activités politiques. Le fait de se porter candidat peut avoir lieu à tous moments. Les activités politiques telles que par exemple le fait de mener une campagne électorale, ne peuvent pas avoir lieu durant les heures de service. De même, il

Aldus is het militairen verboden zich in te laten met politieke activiteiten in de schoot van de Krijgsmacht. Zij mogen wel lid worden van de politieke partij van hun keuze en er de aan hun lidmaatschap verbonden rechten uitoefenen en er de ambten van deskundige, raadgever of lid van een studiecentrum vervullen. Iedere andere actieve of publieke deelname aan het politieke leven in een andere hoedanigheid, zelfs buiten de periodes waarin prestaties in de schoot van de Krijgsmacht worden geleverd, is hen verboden.

Mits zij voldoen aan bepaalde voorwaarden kunnen zij zich kandidaat stellen voor de volgende Belgische provinciale en gemeentelijke mandaten en deze uitoefenen: voorzitter van de provincieraad, lid van de bestendige deputatie, burgemeester, schepen, voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn, voorzitter van een binnengemeentelijk territoriaal orgaan, elke andere uitvoerende functie in een aan de provincie of de gemeente gebonden orgaan, provincieraadslid, lid van een gemeenteraad, lid van een raad voor maatschappelijk welzijn en lid van een binnengemeentelijk territoriaal orgaan.

De militairen moeten zich in het kader van hun politieke activiteit, altijd ervan onthouden de militaire kledij te dragen en gewag te maken van hun militaire hoedanigheid. Zij mogen evenwel hun beroep, zoals opgenomen in het Rijksregister van de natuurlijke personen, vermelden.

*
* *

Met amendement nr. 9 van mevrouw Vautmans c.s. (DOC 51 1809/004), een subamendement op amendement nr. 3, wordt beoogd tegemoet te komen aan de opmerkingen van de heer Denis, in de algemene bespreking, in verband met de juiste draagwijdte van de woorden «buiten de periodes waarin prestaties in de schoot van de Krijgsmacht worden geleverd» in het bij amendement nr. 3 voorgestelde artikel 15, § 2. Met amendement nr. 9 wordt voorgesteld deze zinsnede weg te laten.

In de nieuw voorgestelde §4 van artikel 15 wordt uitdrukkelijk gesteld dat de militairen zich moeten onthouden van elke politieke activiteit gedurende de diensturen. Het is de bedoeling een duidelijk onderscheid te maken tussen de handeling waarbij men zich kandidaat stelt en het feit van het uitoefenen van politieke activiteiten. De handeling waarbij men zich kandidaat stelt, kan op ieder moment plaats vinden. Politieke activiteiten, zoals bijvoorbeeld het voeren van een verkiezings-

est hors de question qu'un militaire colle des affiches électorales dans les casernes.

*
* *

M. Annemans présente les amendements n°s 12 à 50 et 52 à 433 (DOC 51 1809/004) tendant à modifier l'article 15 de la loi du 14 janvier 1975 afin d'étendre le droit d'éligibilité pour les militaires.

*
* *

Les amendements n°s 1, 12 à 50 et 52 à 433 sont retirés.

L'amendement n° 9 est adopté par 11 voix contre une et une abstention.

L'amendement n° 3 est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

L'article 2, ainsi amendé, est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

Art. 3

M. Geerts et consorts présentent un amendement (n° 2, DOC 51 1809/002) tendant à insérer également dans l'article 18, § 1er, alinéa 1er, proposé, la condition qu'il doit s'agir de militaires ayant obtenu une mise en disponibilité. Il s'agit d'une disposition similaire à celle proposée par l'amendement n° 1.

*
* *

Mme Vautmans et consorts présentent un amendement (n° 4, DOC 51 1809/003) tendant à insérer dans la loi du 14 janvier 1975 un article 15bis qui précise plus amplement les conditions à remplir pour exercer les droits définis par l'amendement n° 3 (article 15, § 2, de la loi du 14 janvier 1975).

Le candidat doit donc :

- au plus tôt le douzième mois précédant les élections et au plus tard trente jours avant la date limite du dépôt des présentations de candidats, avoir informé le ministre de la Défense de l'intention de se porter candidat;

campagne mogen niet plaatsvinden gedurende de diensturen. Zo is het uitgesloten dat een militair verkiezingsaffiches zou plakken in de kazernes.

*
* *

Amendementen nrs. 12 tot 50 en 52 tot 433 (DOC 51 1809/004) van de heer Annemans c.s. strekken ertoe het artikel 15 van de wet van 14 januari 1975 te wijzigen teneinde het passief kiesrecht voor militairen uit te breiden.

*
* *

De amendementen nrs. 1, 12 tot 50 en 52 tot 433 worden ingetrokken.

Amendement nr. 9 wordt aangenomen met 11 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Artikel 2, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Art. 3

Amendement nr. 2 (DOC 51 1809/002) van de heer Geerts c.s. strekt ertoe ook in het voorgestelde artikel 18, § 1, eerste lid, de voorwaarde dat het om militairen moet gaan die een indisponibiliteitsstelling hebben verkregen, in te voegen. Het betreft een soortgelijke bepaling als bij amendement nr. 1 is voorgesteld.

*
* *

Amendement nr. 4 van mevrouw Vautmans c.s. (DOC 51 1809/003) strekt ertoe in de wet van 14 januari 1975 een artikel 15bis in te voegen dat de voorwaarden om de bij amendement nr. 3 (artikel 15, § 2, van de wet van 14 januari 1975) omschreven rechten uit te oefenen, verder preciseert.

De kandidaat moet aldus:

- ten vroegste de twaalfde maand voorafgaand aan de verkiezingen en ten laatste dertig dagen voor de einddatum van neerlegging van de voordrachten van kandidaten, de Minister van Landsverdediging geïnformeerd hebben van de intentie om zich kandidaat te stellen;

- ne pas être candidat militaire du cadre actif;
- ne représenter aucun parti politique auquel la dotation publique a été retirée pour une raison autre que la perte de sièges.

Le ministre de la Défense doit toutefois suspendre le droit visé à l'article 15, § 2, si l'engagement politique du militaire a pour conséquence que le militaire ne puisse respecter ses devoirs fixés à l'article 9 (du règlement de discipline). Le Roi détermine les modalités et la procédure pour la suspension du droit politique visée à l'alinéa 2.

La déclaration d'intention de se porter candidat doit être envoyée au ministre de la Défense par lettre recommandée à la poste.

*
* *

Mme Vautmans et consorts proposent, par le biais de l'amendement n° 51 (DOC 51 1809/004), de calquer, dans le texte néerlandais de l'amendement n° 4, la condition du 3° sur le texte français de cet amendement, en remplaçant les mots «*aan wie de openbare dotatie wordt ontnomen*» par les mots «*aan wie de openbare dotatie is ontnomen*».

*
* *

Par le biais de l'amendement n° 434 (DOC 51 1809/005), Mme Vautmans et consorts proposent de remplacer le point 3° de l'article 15bis, alinéa 1er, par une disposition en vertu de laquelle le candidat ne peut représenter aucun parti politique dont les principes sont contraires au règlement de discipline, plus particulièrement à l'article 9, qui détermine les droits et devoirs des militaires.

*
* *

L'amendement n° 435 (DOC 51 1809/007) de Mme Vautmans et consorts, qui est présenté en sous-amendement à l'amendement n° 4, remplace en fait cet amendement. Eu égard à l'avis du Conseil d'État, les conditions contenues à l'article 15, § 2, de la loi du 14 janvier 1975, sont adaptées par le biais, notamment, de l'insertion des dispositions suivantes.

«L'engagement politique du militaire, ne peut pas avoir pour conséquence que l'intéressé ne respecte plus les devoirs militaires, visés à l'article 9, ou prenne une position contraire aux droits et libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des

- geen kandidaat-militair van het actief kader zijn;
- geen politieke partij vertegenwoordigen aan wie de openbare dotatie wordt ontnomen voor een andere reden dan het verlies van zetels.

De minister van Landsverdediging moet het recht, bedoeld in artikel 15, § 2, evenwel schorsen indien het politieke engagement van de militair voor gevolg heeft dat de militair zijn plichten bepaald in artikel 9 (van het tuchtreglement) niet kan nakomen. De Koning bepaalt de nadere regels en de procedure voor de schorsing van het politiek recht, bedoeld in het tweede lid.

De intentieverklaring om zich kandidaat te stellen moet worden verzonden naar de minister van Landsverdediging met een bij de post aangetekende brief.

*
* *

Met amendement nr. 51 (DOC 51 1809/004) van mevrouw Vautmans c.s. stelt zij voor in haar amendement nr. 4 de voorwaarde van 3° in de Nederlandse tekst beter af te stemmen op de Franse tekst, door de woorden «*aan wie de openbare dotatie wordt ontnomen*» te vervangen door de woorden «*aan wie de openbare dotatie is ontnomen*».

*
* *

Bij amendement nr. 434 (DOC 51 1809/005) stelt mevrouw Vautmans c.s. voor om het punt 3° van artikel 15bis, eerste lid, te vervangen door de bepaling waarbij de kandidaat geen politieke partij mag vertegenwoordigen waarvan de principes in strijd zijn met het tuchtreglement, meer bepaald het artikel 9 dat de rechten en plichten van de militairen bepaalt.

*
* *

Amendement nr. 435 (DOC 51 1809/007) van mevrouw Vautmans c.s. dat als een subamendement op amendement nr. 4 is ingediend vervangt in feite dit amendement. Rekening houdend met het advies van de Raad van State worden de voorwaarden bedoeld in artikel 15, § 2, van de wet van 14 januari 1975 aangepast door onder meer de volgende bepalingen op te nemen.

«Het politieke engagement van de militair mag niet voor gevolg hebben dat betrokkene de militaire plichten, bedoeld in artikel 9, niet meer respecteert of dat hij een standpunt inneemt dat strijdig is met de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Verdrag tot bescher-

libertés fondamentales du 4 novembre 1950, approuvée par la loi du 13 mai 1955, et par les protocoles additionnels à cette Convention en vigueur en Belgique.

Le fait qu'un militaire, dans le cadre de son engagement politique, ne respecte pas ses devoirs militaires, visés à l'article 9, ou prenne une position contraire aux droits et libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales du 4 novembre 1950, approuvée par la loi du 13 mai 1955, et par les protocoles additionnels à cette Convention en vigueur en Belgique, est considéré comme un fait grave incompatible avec son état de militaire, et peut dès lors conduire à la prise de mesures statutaires conformément aux dispositions en vigueur pour la catégorie de personnel du militaire concerné.»

*
* *

Les amendements n°s 2, 4, 51 et 434 sont retirés.

L'amendement n° 435 est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

L'article 3, ainsi modifié, est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

Art. 4 (nouveau)

Mme Vautmans et consorts présentent un amendement (n° 5, DOC 51 1809/003) qui tend à insérer un nouvel article 4 insérant un article 15ter dans la loi du 14 janvier 1975. Cet article règle le congé politique lié à l'exercice d'un mandat.

Ainsi, le militaire, quelle que soit la fonction qu'il exerce, est en principe mis en congé politique pour l'exercice d'un des mandats, visés à l'article 15, § 2, 1° à 7°.

Le militaire est également mis en congé politique pour l'exercice d'un des mandats, visés à l'article 15, § 2, 8° à 11°, s'il exerce une des fonctions suivantes:

1° une fonction de commandement;

2° une fonction d'adjutant de corps;

3° une fonction de chef de service au sein d'un état-major de niveau bataillon ou supérieur pour les officiers du département d'état-major opérations et entraînement;

ming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat verdrag die in België van kracht zijn.

Het feit dat een militair, in het kader van zijn politiek engagement, zijn militaire plichten, bedoeld in artikel 9, niet respecteert of een standpunt inneemt dat strijdig is met de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat verdrag die in België van kracht zijn, wordt beschouwd als een ernstig feit onvereenigbaar met zijn staat van militair, en kan bijgevolg aanleiding geven tot het nemen van statutaire maatregelen overeenkomstig de bepalingen die van kracht zijn op de personeelscategorie van de betrokken militair.»

*
* *

De amendementen nrs. 2, 4, 51 en 434 worden ingetrokken.

Amendement nr. 435 wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Artikel 3, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Art. 4 (nieuw)

Amendement nr. 5 van mevrouw Vautmans c.s (DOC 51 1809/003) strekt ertoe een nieuw artikel 4 in te voegen teneinde de wet van 14 januari 1975 aan te vullen met een artikel 15ter. Dit artikel regelt het politiek verlof verbonden aan de uitoefening van een mandaat.

Aldus wordt de militair, in principe, welke functie hij ook uitoefent, met politiek verlof gezonden voor de uitoefening van één van de mandaten, bedoeld in artikel 15, § 2, 1° tot 7°.

Hij wordt eveneens met politiek verlof gezonden voor de uitoefening van één van de mandaten, bedoeld in artikel 15, § 2, 8° tot 11°, als hij één van de volgende functies uitoefent:

1° een commandofunctie;

2° een functie van korpsadjutant;

3° een functie van diensthoofd binnen een staf van het niveau bataljon of hoger voor de officieren van het stafdepartement operaties en training;

4° une fonction avec un délai d'engagement opérationnel de trente jours ou moins;

5° une fonction de garde exclusive;

6° une fonction à bord d'une unité navigante belge ou étrangère;

7° une fonction dans un organisme international ou interallié;

8° une fonction d'instructeur.

Le chef de corps du militaire concerné est l'autorité compétente pour constater que le militaire exerce une des fonctions susvisées. La décision de l'autorité compétente peut faire l'objet d'un recours auprès du ministre de la Défense.

On retiendra encore que ce congé politique est un congé politique à temps plein correspondant à une période de non-activité et qu'il n'est pas rémunéré, et que le Roi détermine les modalités d'exécution du congé politique. Enfin, l'exercice d'un congé politique ne peut être invoqué pour se soustraire à ses obligations militaires.

*
* *

L'amendement n° 5 insérant un nouvel article 4 est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

Art. 5 (nouveau)

L'amendement de Mme Vautmans et consorts (n° 6, DOC 51 1809/003) tend à insérer un nouvel article 5 afin de permettre de déroger à la règle générale selon laquelle un militaire ne peut cumuler sa fonction avec une autre fonction ou un autre emploi.

L'amendement n° 6, visant à insérer un nouvel article 5, est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

Art. 6 (nouveau)

L'amendement n° 7 de Mme Vautmans (et consorts) tend à compléter la proposition de loi par un nouvel article 6, adaptant la loi du 10 janvier 1974 réglant l'admissibilité de certains services et de périodes assimilées à l'activité de service pour l'octroi et le calcul des

4° een functie met een operationele inzettermijn van dertig dagen of minder;

5° een functie van exclusief wachtpersoneel;

6° een functie aan boord van een Belgische of buitenlandse vloot eenheid;

7° een functie in een internationaal of intergeallieerd organisme;

8° een functie als onderrichter.

De korpscommandant van de betrokken militair is de bevoegde overheid om vast te stellen dat de militair een van de voornoemde functies uitoefent. De beslissing van de bevoegde overheid kan het voorwerp uitmaken van een beroep bij de minister van Landsverdediging.

Voor het overige geldt nog onder meer dat dit politiek verlof een voltijds politiek verlof is overeenstemmend met een periode van non-activiteit en dat het niet wordt bezoldigd, alsook dat de Koning de nadere uitvoeringsregels bepaalt van het politiek verlof. De uitoefening van een politiek mandaat mag tenslotte niet worden ingeroepen om zich te onttrekken aan zijn militaire verplichtingen.

*
* *

Amendement nr. 5 tot invoeging van een nieuw artikel 4 wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Art. 5 (nieuw)

Amendement nr. 6 van mevrouw Vautmans c.s. (DOC 51 1809/003) beoogt een nieuw artikel 5 in te voegen teneinde een afwijking toe te staan op de algemene regel dat een militair zijn functie niet mag cumuleren met een ander ambt of een andere betrekking.

Amendement nr. 6 tot invoeging van een nieuw artikel 5 wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Art. 6 (nieuw)

Amendement nr. 7 van mevrouw Vautmans (c.s.) strekt ertoe het wetsvoorstel aan te vullen met een nieuw artikel 6 op grond waarvan de wet van 10 januari 1974 tot regeling van de in aanmerkingneming van bepaalde diensten en van met dienstactiviteit gelijkgestelde

pensions à charge du Trésor public, de sorte que le militaire en congé politique, pour la durée de l'exercice de son mandat politique, puisse, comme les autres personnes dont la pension est à charge du Trésor public, se constituer une pension dans cette fonction.

*
* *

L'amendement du gouvernement (n° 10, DOC 51 1809/004), qui est sous-amendement à l'amendement n° 7, tend à remplacer le texte proposé à l'amendement n° 7 par une nouvelle disposition abrogeant l'article 1er, alinéa 2, de la loi du 10 janvier 1974 réglant l'admissibilité de certains services et de périodes assimilées à l'activité de service pour l'octroi et le calcul des pensions à charge du Trésor public, parce que cette abrogation permet de mieux rencontrer l'objectif visé par l'amendement n° 7.

Le ministre de la Défense retire ensuite l'amendement n° 10, après quoi Mme Vautmans et consorts présentent un amendement (n° 11, DOC 51 1809/004) qui a la même portée que l'amendement n° 10 et qui remplace l'amendement n° 7.

*
* *

L'amendement n° 7 est retiré.

L'amendement n° 11, tendant à insérer un nouvel article 6, est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

Art. 7 (nouveau)

L'amendement n° 8 (DOC 51 1809/003) de Mme Vautmans et consorts tend à insérer un nouvel article 7 en vue de compléter l'article 6 de la loi du 20 mai 1994 relative à la mise en œuvre des forces armées, à la mise en condition, ainsi qu'aux périodes et positions dans lesquelles le militaire peut se trouver, par la position de «se trouver en congé politique», cette loi comprenant une énumération exhaustive des situations dans lesquelles le militaire se trouve dans la position «en non-activité».

L'amendement n° 8, tendant à insérer un nouvel article 7, est adopté par 12 voix contre une et une abstention.

perioden voor het toekennen en berekenen van pensioenen ten laste van de Staatskas, wordt aangepast, zodanig dat de militair met politiek verlof, net zoals de andere personen waarvan het pensioen ten laste is van de Staatskas, voor de duur van de uitoefening van zijn politiek mandaat een pensioen zou kunnen opbouwen in deze functie.

*
* *

Amendement nr. 10 van de regering (DOC 51 1809/004), ingediend als een subamendement op amendement nr. 7, beoogt de bij amendement nr. 7 voorgestelde tekst te vervangen door een nieuwe bepaling waarbij artikel 1, tweede lid, van de wet van 10 januari 1974 tot regeling van de in aanmerkingneming van bepaalde diensten en van met dienstactiviteit gelijkgestelde perioden voor het toekennen en berekenen van pensioenen ten laste van de Staatskas, wordt opgeheven, omdat dit toelaat beter tegemoet te komen aan de doelstelling van het amendement 7.

De minister van Landsverdediging trekt vervolgens amendement nr. 10 in, waarna mevrouw Vautmans c.s. een amendement nr. 11 (DOC 51 1809/004) indient met dezelfde draagwijdte als amendement nr. 10 en dat amendement nr. 7 vervangt.

*
* *

Amendement nr. 7 wordt ingetrokken.

Amendement nr. 11 tot invoeging van een nieuw artikel 6 wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

Art. 7 (nieuw)

Met amendement nr. 8 (DOC 51 1809/003) stelt mevrouw Vautmans c.s. voor een nieuw artikel 7 in te voegen teneinde artikel 6 van de wet van 20 mei 1994 betreffende de aanwending van de krijgsmacht, de paraatstelling, alsook betreffende de periodes en de standen waarin de militair zich kan bevinden, aan te vullen met de toestand van het «zich in politiek verlof bevinden», omdat die wet een exhaustieve opsomming bevat van de situaties tijdens dewelke de militair zich in de stand «in non-activiteit» bevindt.

Amendement nr. 8 tot invoeging van een nieuw artikel 7 wordt aangenomen met 12 tegen 1 stem en 1 onthouding.

*
* *

La commission décide à l'unanimité de déroger à l'article 82, 1. du Règlement de la Chambre et de voter immédiatement sur l'ensemble de la proposition de loi.

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'elle a été modifiée, est ensuite adopté par 12 voix contre 2.

Par conséquent, les propositions de loi DOC 51 1919, 2151 et 2176 deviennent sans objet.

La rapporteuse,

Talbia BELHOUARI

Le président,

Philippe MONFILS

Liste des dispositions nécessitant des mesures d'exécution (article 78, 2., alinéa 4, du Règlement de la Chambre)

– en vertu de l'article 105 de la Constitution: néant;

– en vertu de l'article 108 de la Constitution:
art. 15ter, § 3.

*
* *

De commissie besluit eenparig af te wijken van artikel 82, 1., van het Kamerreglement en onmiddellijk over het gehele wetsvoorstel te stemmen

Het gehele wetsvoorstel, zoals geamendeerd, wordt vervolgens aangenomen met 12 tegen 2 stemmen.

Bijgevolg vervallen de wetsvoorstellen nrs. DOC 51 1919, 2151 en 2176.

De rapporteur,

Talbia BELHOUARI

De voorzitter,

Philippe MONFILS

Lijst van bepalingen die uitvoeringsmaatregelen vergen (artikel 78, 2., vierde lid, van het Kamerreglement)

– op grond van artikel 105 van de Grondwet: nihil;

– op grond van artikel 108 van de Grondwet:
art. 15ter, § 3.